

Česká republika

ZEMĚ NA POBŘEŽÍ

AHOJ!

Česká republika se uchází o místo čestného hosta na Frankfurtském knižním veletrhu v roce 2026. Navazujeme tím na rok 2019, kdy se Česká republika stala hlavní hostující zemí na Lipském knižním veletrhu a úspěšně představila aktuální český kulturní průmysl celému světu.

Tento projekt zaštiťuje a organizuje Ministerstvo kultury České republiky spolu s Moravskou zemskou knihovnou v Brně, Českým literárním centrem / CzechLit a dalšími institucemi, které ve vzájemné spolupráci dlouhodobě podporují českou kulturu, a to zejména překlady, vydávání a prezentaci české literatury v zahraničí.

Tématem a klíčovou metaforou naší prezentace na Frankfurtském knižním veletrhu v roce 2026 je „Česká republika – země na pobřeží“.

Tato publikace obsahuje jasně definované cíle projektu a jeho souhrnnou prezentaci v logicky strukturovaných kapitolách, včetně podrobného rozpočtu.

**PŘEJEME PŘÍJEMNÉ ČTENÍ A V ROCE 2026
NA SHLEDANOU VE FRANKFURTU NAD MOHANEM!**

Obsah

2	Souhrn
4	Úvod
6	Cíle
10	Téma & klíčová metafora
14	Knižní trh & veřejná podpora literatury
22	Česká literatura v překladu
32	Autoři & jejich literatura
40	České kulturní aktivity v zahraničí & na globálním knižním trhu
46	CzechTourism
48	Společný zájem Česko – Německo
52	Koncepce projektu čestného hosta
58	Dramaturgická rada
64	Rozpočet

Úvod

Kultura hraje vždy významnou roli ve vnějších vztazích každé země. Snadno totiž překonává hranice a srozumitelně zprostředkovává duševní a hmotné hodnoty, které tvoří identitu všech vyspělých států. Pomocí sobě vlastních kulturních projevů mohou mezi sebou jednotlivé národy vést dialog ústící ve vzájemné porozumění. Kultura tedy zásadním způsobem přispívá k navazování mezinárodních politických a ekonomických vztahů a k prohlubování těch již existujících.

Tvůrčí lidské činnosti představují samostatné ekonomické odvětví, jehož význam stále roste. Již v současnosti jeho výnosy a celospolečenský užitek převyšují řadu tradičních průmyslových oborů. A mnohá další odvětví kulturní průmysl svou činností inspiruje a stimuluje. Kulturní projekty České republiky uskutečněné v zahraničí oslovují širokou veřejnost cílové země a zvyšují zájem o naši zemi. Účastí na kulturních akcích v zahraničí se navíc otevírá nový prostor působení pro jednotlivce i uskupení z oboru. Kultura funguje také jako silný integrační prvek upevňující národní identitu, což mimo jiné umožňuje pěstovat a udr-

žovat živé kontakty s krajanskou komunitou.

Kultura a podpora její prezentace v zahraničí přispívá k tomu, aby byla Česká republika se svým bohatým kulturním dědictvím i současnou dynamikou vnímána v mezinárodním prostředí jako perspektivní země s širokým potenciálem pro spolupráci.

Svět literatury je prostorem setkávání a vzájemné inspirace. Pro umělecký vývoj každého autora je nesmírně důležité získat zkušenosti ze světa, seznámit se s názory svých kolegů ze zahraničí a pomocí překladů se setkávat s čtenáři v jiných jazycích. Pro literaturu neplatí žádné hranice a knihy, příběhy i literární hrdinové jsou doma po celém světě. Všechny obyvatele naší planety spojuje čtenářství, a v tom je největší půvab, moc i poselství literatury. Knižní průmysl prošel v poslední době velkými změnami i v souvislosti s novými technologiemi, které tradičnímu čtenářství otevřely nové perspektivy. Úměrně pak vzrostl význam čtení pro rozvoj kritické gramotnosti i stabilizaci občanské společnosti. I tyto trendy jsou součástí aktuální podoby českého knižního trhu i aktivit, jimiž se zapojuje do mezinárodních projektů.

Frankfurtský knižní veletrh je největším a nejprestižnějším knižním veletrhem na celém světě. Proto pro Českou republiku je tak jedinečnou možností představit hostitelské zemi i světu svou tvorbu v oblasti literatury a s ní spojených nových médií, a jejím prostřednictvím také celý kulturní průmysl. Poznávání je vždy vzájemný a oboustranně prospěšný proces: čeští tvůrci ve Frankfurtu nad Mohanem mohou poznat svět a svět zase může poznat české tvůrce.

Naše země je připravená se Frankfurtského knižního veletrhu v roce 2026 nejen zúčastnit, ale především stát se jeho čestným hostem. Současní čeští autoři mohou světu literatury nabídnout mnohé – typickou ironii a sebeironii, umění vyprávět silné příběhy a vyhledávat inspirativní témata, včetně těch nejzásadnějších – ať už environmentálních, genderových, či udržitelného vývoje a společenské zodpovědnosti. Celý český knižní průmysl se má v úmyslu prostřednictvím frankfurtského veletrhu intenzivněji zapojit do světového kontextu, využít a rozšířit své kontakty, získat nové zkušenosti a partnery.

Vláda České republiky, reprezentovaná Ministerstvem kultury ČR i prostřednictvím dalších veřejných institucí, jako je Moravská zemská knihovna v Brně a České literární centrum (dále CzechLit), dlouhodobě podporuje překlady, vydávání a propagaci české literatury v zahraničí. Zásluhou jejich dlouholetého úsilí a příprav se Česká republika v roce 2019 stala hlavní hostující zemí na Lipském knižním

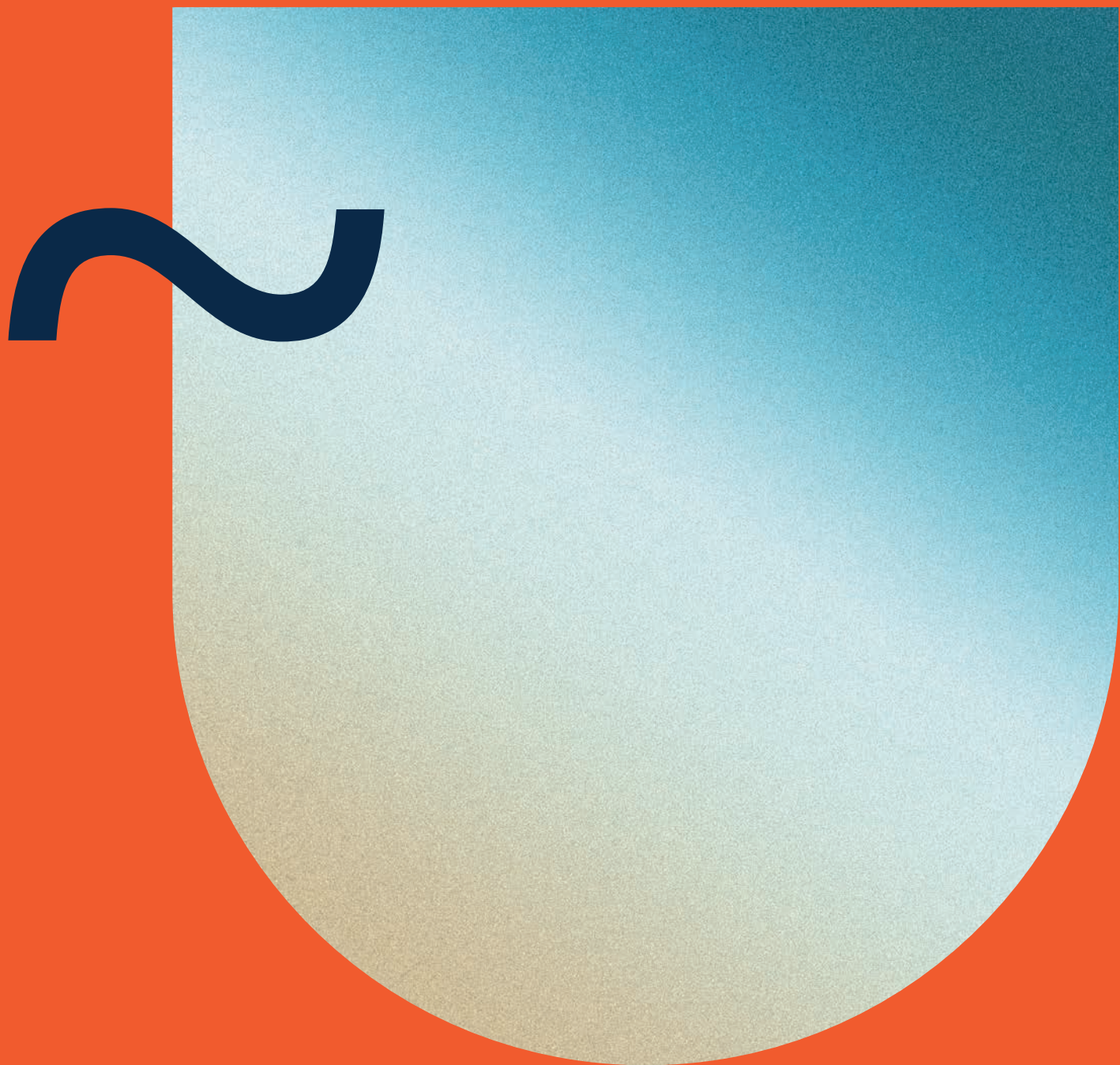
veletrhu. Vydařená prezentace českých knih, doplněná řadou autorských čtení a dalších kulturních akcí tehdy názorně prokázala, že o české spisovatele je v zahraničí zájem a že mají čím zaujmout. Ukázalo se rovněž, že němčina je pro překlady české literatury klíčovou bránou do dalších světových jazyků a kultur.

Jako čestný host Frankfurtského knižního veletrhu Česká republika na tento úspěch nejen naváže, ale ještě ho rozvine. Víme, jak na to: máme ty správné lidi – autory i organizátory. A pro dosažení tohoto cíle jsme připraveni investovat entuziastické množství energie, práce i nápadů.

Těšíme se, že v roce 2026 ve Frankfurtu nad Mohanem představíme světu to nejlepší z aktuální české literatury a celého kulturního průmyslu, navážeme přitom nová spojení, získáme nové přátele a vzájemně se obohatíme s jinými kulturami.

Touto publikací Česká republika oficiálně představuje a odůvodňuje svoji kandidaturu na čestného hosta Frankfurtského knižního veletrhu v roce 2026.

Cíle

Obecně jsou našimi společnými evropskými i globálními cíli zachování kulturní diversity, hledání ekologických řešení a záchrana planety (Green Deal), ochrana svobody, demokratický dialog a posilování důvěry v demokracii, bourání hranic mezi regiony a sociální začleňování.

Dále je naším cílem podpořit intelektuální výměnu a oběh děl se zvláštním zřetelem na posílení dialogu s českými tvůrci, přispět k dalšímu post-covidovému oživení sektoru, zviditelnit českou literaturu na německé, evropské i světové scéně a propagovat českou literaturu a jejím prostřednictvím celou kulturu.

Čeho chceme ještě dosáhnout?

Dlouhodobě podporovat vydávání české literatury v zahraničí a její překlady do němčiny, angličtiny, španělštiny a dalších i méně rozšířených světových jazyků. Zvýšit nejen množství, ale také různorodost světových nakladatelů, kteří vydávají českou literaturu.

Podporovat kreativní průmysly a nová média, přispět k nacházení ekologických inovativních řešení, iniciovat vzájemné kontakty, kulturní i ekonomickou spolupráci a porozumění mezi národy v globální perspektivě, reprezentovat Českou republiku jako kulturně, společensky i ekonomicky vyspělou demokratickou zemi pevně ukotvenou v EU.

Zdůraznit roli překladatelů coby klíčových aktérů mezinárodní kulturní výměny, rozšířit prezentaci české literatury z klasických tištěných knih na oblasti audioknih, podcastů a nových médií.

Motivovat a podpořit studium bohemistiky na evropských i světových univerzitách, posílit spolupráci s knihovnami a paměťovými institucemi v EU a po celém světě.

Česká republika

ZEMĚ NA POBŘEŽÍ

„ANTIGONUS.

Thou art perfect, then, our ship hath touch'd upon
The deserts of Bohemia?“

SHAKESPEARE / THE WINTER'S TALE

Téma & klíčová metafora

Navzdory suchému faktu, že země Koruny české ve své historii vždy byly a Česko dodnes stále je vnitrozemským státem, William Shakespeare jej ve své divadelní hře Zimní pohádka umístil na mořské pobřeží.

Geografický žert? Nebo snad géniovo pochybení? Opak je pravdou, jedná se o nadčasovou metaforu: Shakespearův kanonický text naši zemi označil jako integrální součást světového oceánu literatury.

A česká literatura tuto vizi naplnila proudem své typické komiky, nabouráváním stereotypů či schopností vidět sami sebe jinýma očima.

Přestože v tom reálném Česku je největší vodní plochou přehradní nádrž Lipno o velikosti pouhých 49 čtverečních kilometrů, cítíme se plout na stejné vlně s nekonečnou rozlohou světové kultury, omývání příbojem neviditelného moře vzájemné inspirace.

Proto je „Česká republika – země na pobřeží“ tématem a klíčovou metaforou naší účasti na Frankfurtském knižním veletrhu v roce 2026.

Českou republiku jako zemi na pobřeží můžeme objevovat v různých rovinách literárního, ale i obecně uměleckého sdělení:

Pobřeží představivosti

V české kultuře se slévají všechny možné formy imaginace ve vzájemné interakci: imaginární světy, virtuální vesmíry, utopie i dystopie, nespoutaná hravost, výtvarné i verbální imaginace, postmoderní performance, využívání nových médií, boření stereotypů, tvůrčí experimenty, inovace, koncepty a vize.

Pobřeží tvořivosti

Umění v zemi na pobřeží není odtržené od reality, v lidské společnosti garantuje a vykonává řadu užitečných funkcí. Pomáhá například rozvoji tvůrčího myšlení a čtenářské gramotnosti, prosazuje intermedialitu jako nástroj bourání hranic mezi jednotlivými uměleckými druhy i žánry, symbioticky prorůstá různé oblasti společenského vědomí a rozvíjí společenskou paměť.

Pobřeží humanity

Na pobřeží se staví majáky a vlnolamy, neboť oceán se umí rozbouřit a lidská existence je nejvyšší hodnotou i měřítkem všech věcí. Proto se česká literatura noří do otázek všelidských i bytostně individuálních, vzájemně v ní interferují vlny společensko-kritické či filozoficko-esejistické: Kde v Kafkově Proměně končí Řehoř Samsa jako člověk a kde začíná ne-lidský „gigantický hmyz“? Bude Čapkův umělý člověk zkázou lidstva nebo jeho rozvinutím, stejně jako česká literatura obohatila všechny jazyky světa slovem robot? Z mlhy na pobřeží se vynořuje průvod homunkulů, robotů, oživlých loutek, myslících pomníků a dalších lidsko-nelidských výtvorů jako příznačný rys české kultury.

Hranice pobřeží

Pobřeží není stabilní: svým trpělivým rytmem jej tvaruje příboj, příliv zemi zahaluje a odliv zase odkrývá, vnitrozemí je třeba chránit před záplavami. Nejistá hranice mezi mořem a zemí je sugestivní metaforou pro českou literaturu v exilu, literaturu česko-německou i pro neklidnou geografii imaginárních hranic. Stačí si vzpomenout na Milana Kunderu a jeho definici střední Evropy jako prostoru, který sice geograficky náleží do středu kontinentu, politicky však proti své vůli na východ, kdežto kulturně na západ.

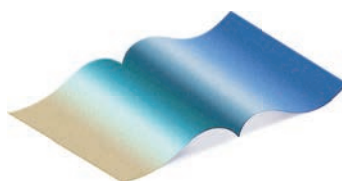
Cesty na pobřeží

Při pobřeží se nejlépe daří setkávání a vzájemnému obohacování nejrůznějších kultur. Právě sem se dováží nejen exotické ovoce, ale i nové myšlenky a informace. Překládá se nejen zboží, ale i literatura. Bohemistika a prezentace české kultury v zahraničí patří k našim úspěšným exportním artiklům.

Českým příběhům také sluší pohled do zrcadla v literaturách jiných jazyků.

Jen namátkou: Laurent Binet (HHhH), Jean Echenoz (Běhat), Michael Chabon (Úžasná dobrodružství Kavaliera a Claye), Angelo Maria Ripellino (Magická Praha), Philip Roth (Pražské orgie), W. G. Sebald (Austerlitz), Tom Stoppard (Rock 'n' Roll), Mariusz Szczygieł (Gottland).

Máme prostě ambici na Frankfurtském knižním veletrhu v roce 2026 představit Českou republiku celému světu prostřednictvím klíčové metafory „země na pobřeží“. Na Antigonovu otázku v mottu této kapitoly tedy odpovídáme: „Ano, jsme si jisti.“ Rozhodnutí otevřít se světu nás totiž přivádí k lepšímu poznání sebe sama. Podobně jako ten, kdo naslouchá šumění moře v lastuře přiložené k uchu, slyší ozvěnu tepu svého vlastního srdce.

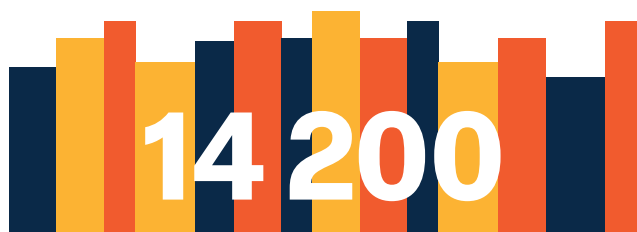
Knížní trh & veřejná podpora literatury

Tvorbu, šíření a přijímání české literatury v České republice i na mezinárodní úrovni chápeme v holistické interakci všech článků řetězce: autoři – nakladatelé – knihkupci – knihovníci – čtenáři. Jeho rozvoj jako vzájemně provázaného systému komplexně podporuje a reguluje stát ve spolupráci s místními samosprávami, a to již od vzniku samostatné-

ho Československa na konci 1. světové války. Tento systém se řídí podle globálně platných standardů demokratických zemí s vyspělou tržní ekonomikou, přesto se vyznačuje také některými historickými a místními specifiky.

Český knižní trh v řeči čísel

KNIH BYLO V ČR VYDÁNO V ROCE 2021

86 % PUBLIKOVÁNO
V ČEŠTINĚ

3.5 % PUBLIKOVÁNO
V ANGLIČTINĚ

8,6 miliardy Kč (0.34 miliardy EUR)*

CELKOVÝ OBJEM ČESKÉHO KNIŽNÍHO TRHU V ROCE 2021

1

PŮVODNÍ ČESKÁ TVORBA
(37%)

2

KNIHY PŘELOŽENÉ
Z NĚMČINY

NÁSLEDUJE ANGLIČTINA, FRANCOUZŠTINA, SLO-
VENŠTINA, ŠPANĚLŠTINA A DALŠÍ

10 %

ZVÝHODNĚNÁ SAZBA DPH NA TIŠ-
TĚNÉ KNIHY, E-KNIHY
I AUDIOKNIHY

8 108

REGISTROVANÝCH VYDAVATELŮ
V ČR KE KONCI ROKU 2022

1

ALBATROS
MEDIA

2

EUROMEDIA
GROUP

3

GRADA

* Pro účely výpočtu byl použit převodní kurz 1 EUR = 25 CZK.

Hlavní slovo v Česku mají národní nakladatelé, vedle dvou již uvedených například MOBA – Moravská Bastei, Václav Svojtka & Co., Grada Publishing a další.

Množstvím vydaných titulů na počet obyvatel patříme ke světové špičce a vyrovnáváme se v něm i zemím, které vydávají knihy ve světových jazycích a zásobují tak nejen domácí trh. To s sebou ovšem nese nižší náklady jednotlivých titulů a tím i rentabilitu.

Česká republika má nejhustší síť knihoven na světě. Celkem 6 000 veřejných knihoven plus přibližně 5 000 neregistrovaných školních knihoven vytváří unikátní prostředí pro fungování knižního trhu. Knihovny na jedné straně udržují silnou čtenářskou obec a představují určitou záruku prodeje vydaných knih, na straně druhé snadná možnost půjčit si knihy zdarma udržuje jejich ceny na nízké úrovni.

Knihovny hrají v evropském demokratickém, sociálním, kulturním a vzdělávacím prostředí na všech úrovních klíčovou úlohu. V celé EU významně přispívají k budování demokracie, zapojení občanů a účasti veřejnosti, a to i ve venkovských a odlehlých oblastech. V bezpečném a přístupném prostředí dávají prostor různým skupinám, vypracovávají programy a vyvíjejí činnosti odrážející současné společenské výzvy a poskytují přístup k pluralitním a spolehlivým informacím i k rozmanitému kulturnímu obsahu. Jsou hlavní vstupní branou k údajům, poznatkům, výzkumu a kultuře o daném místě a místní kultuře a společnosti. Nejen s ohledem na výstupy Konference o bu-

doucnosti Evropy a jasný požadavek na posilování demokratického dialogu s občany je role knihoven jako dosažitelné, otevřené a bezpečné platformy pro dialog nezastupitelná.

Literární časopisy, kritika a ocenění

Důležitou součástí infrastruktury českého literárního průmyslu jsou literární časopisy. V Česku jich aktuálně vychází několik desítek, což je ve srovnání s hudbou, divadlem, výtvarným uměním či filmem výjimečné množství. Některé mají dlouhou tradici (měsíčník Host, čtrnáctideník Tvar), jiné vznikly jako samizdaty v období nadvlády komunismu (Revolver Revue, revue Prostor), další byly založeny až po sametové revoluci v roce 1989 (kulturní čtrnáctideník A2). Vydávání literárních časopisů v České republice podporuje systém grantů Ministerstva kultury.

Časopisy českou literární scénu okysličují novými autory, dávají prostor žánrům na pomezí umění a publicistiky, jako jsou eseje nebo literární reportáže, přinášejí rozhovory s českými i zahraničními autory, a především současnou literární tvorbu kriticky reflektují.

Literární kritice se v současných mainstreamových médiích dýchá obtížně. Kulturní přílohy novin jsou na ústupu, jejich funkci tak přebírají právě literární časopisy nebo specializované weby (iLiteratura, Klackoviště).

Specifickou podobou reflexe literatury jsou literární ceny. Tou mediálně nejviditelnější je v Česku Magnesia Litera, která každoročně volí Knihu roku a vedle toho vítěze v dalších kategoriích (próza, poezie, kniha pro děti, nakladatelský čin, překlad a podobně). Oceněné knihy získávají publicitu v masových médiích i na internetu, výrazně se zvyšuje i jejich prodej.

Každý rok je také udělována prestižní Státní cena za literaturu a Státní cena za překladatelské dílo. K dalším významným patří Cena Jaroslava Seiferta, založená Nadací Charty 77 ve Stockholmu roku 1986 k podpoře české a slovenské literatury doma i v cizině. Dále Cena Evropské unie za literaturu (European Union Prize for Literature), která je klíčová pro vývoz současné české literatury do cizích jazyků. A také Cena Jiřího Ortena pro autory prozaického či básnického díla napsaného v českém jazyce, jimž v době vydání díla není více než třicet let, s tradicí od roku 1987. Každoročně ji uděluje Svaz českých knihkupců a nakladatelů s podporou Ministerstva kultury ČR, Státního fondu kultury, Magistrátu hlavního města Prahy a CzechLit. A v neposlední řadě se v Praze každoročně uděluje i jediné světové literární ocenění – Cena Franze Kafky, jež propojuje současné české tvůrce s těmi zahraničními.

Tvůrcům nejlepších knih pro děti a mládež vydaných v českém jazyce je každoročně udělována cena Zlatá stuha. Vyhlašuje ji Česká sekce International Board on Books for Young People (IBBY), spolupořadatelé jsou Klub

ilustrátorů dětské knihy, Obec překladatelů, Národní pedagogické muzeum a knihovna J. A. Komenského a Památník národního písemnictví. Vedle literární části oceňuje také část výtvarnou, překladovou, komiks a nakladatelský počin.

Geny za původní literární tvorbu doplňují ocenění, určená na podporu české literatury a kultury v zahraničí. Například prestižní cena Premia Bohemica, kterou uděluje Moravská zemská knihovna z pověření Ministerstva kultury ČR za přínos při podpoře české literatury v zahraničí, nebo Artis Bohemiae Amicis (Přátelům českého umění), udělovaná jako uznání dlouholetého a systematického šíření dobrého jména české kultury.

Třetím pilířem reflexe jsou akademické instituce, zejména Ústav pro českou literaturu Akademie věd České republiky, který mimo jiné pravidelně pořádá bilanční diskuse a vydává shrnující kritické publikace.

Pofesní organizace

Všechny obory činností, zapojené do fungování českého knižního trhu, mají své profesní organizace.

Svaz českých knihkupců a nakladatelů sdružuje většinu významných subjektů působících na českém trhu. Mimo jiné pořádá v České republice největší knižní veletrh Svět knihy Praha, na který kromě domácích autorů a čte-

nářů přijíždějí také významní hosté z celého světa.

Alternativní a menší hráče v oboru knižního průmyslu zastupuje Cech nakladatelů, profesní spolek nakladatelů a „dělníků“ literatury. Ten také organizuje kulturní festival BookFest doplněný řadou autorských čtení, workshopů, výstav a dalších akcí.

Rovněž spisovatelé si mohou svobodně vybrat, zda raději vstoupí do tradiční Obce spisovatelů, do české pobočky mezinárodního PEN klubu nebo do nejmladší Asociace spisovatelů.

Spisovatelské profesní organizace prosazují profesionální pojetí spisovatelské činnosti a dbají na její prestiž. Vystupují jako partner vůči státním orgánům a dalším institucím, nabízejí spisovatelům poradenskou činnost v oblasti autorského práva, vytvářejí a kultivují prostor pro obecnou diskusi o místě literatury ve společnosti.

Asociace spisovatelů uspořádala v letech 2015 a 2022 dva Sjezdy spisovatelů. Navázala jimi zejména na tradici sjezdů v 60. letech minulého století, na nichž se řešil vztah literatury a politiky. V současnosti šlo o veřejnosti otevřené konference, na nichž se hovořilo o vztahu literatury a války, literatury a feminismu či obecně o tom, čím vlastně literatura může a má být v době nadvlády digitálních technologií.

Ke klíčovým aktérům mezinárodní kulturní výměny patří překladatelé. Jejich zájmy v České republice zastupuje Obec překladatelů, sdružující primárně literární překladatele do češtiny. Je členem CEATL (Evropské rady asociací literárních překladatelů) a každoročně udílí překladatelskou Cenu Josefa Jungmanna.

Mladé překladatele mimo jiné podporuje prostřednictvím anonymní soutěže o Cenu Jiřího Levého, pořádá workshopy a kurzy, poskytuje právní poradenství a na nešvary v překladatelské a nakladatelské praxi poukazuje pomocí anticeny Skřípec.

Organizace dlouhodobě podporuje iniciativy posilující viditelnost překladatelů, například na evropské úrovni probíhající kampaň Translators on the cover.

Projekty na podporu čtenářství

Čtenářství všech věkových skupin podporuje řada projektů a kampaní – za všechny například Rosteme s knihou, Čteme dětem či Praha město literatury.

V této oblasti působí také Kreativní Evropa, program Evropské unie na podporu kulturních a kreativních odvětví.

Audioknihy, podcasty a nová média

Vedle klasických tištěných knih se v českém kulturním průmyslu stále více prosazují multižánrové projekty: audioknihy, podcasty a mezioborová díla vytvářená i šířená pomocí nových médií.

Trh audioknih a mluveného slova neustále roste. Podle zprávy, sestavené na základě podkladů členů profesní Asociace vydavatelů audioknih, obrat maloobchodního trhu audioknih v České republice v roce 2021 činil bezmála 260 milionů korun, což znamená meziroční nárůst o více než 12 %.

Každý rok u nás v tomto oboru vychází kolem 500 nových titulů, mezi žánry vítězí beletrie a průběžně se zvyšuje podíl českých a slovenských autorů, kteří už převyšují nad těmi zahraničními. Nejprodávanější tituly většinou kopírují knižní bestsellery.

Významnou většinu na trhu zaujímá sedm soukromých vydavatelů: OneHotBook, Tympanum, Audiotéka, Radioservis, Albatros Media, Supraphon a Euromedia Group. Vedle nich na trhu koexistuje řada menších hráčů, často orientovaných na nekomerční produkci pro okrajové cílové skupiny a žánry.

Zcela zásadní význam z hlediska společenské odpovědnosti má vydávání audioknih pro zdravotně postižené spoluobčany, zejména slabozraké a nevidomé. Jejich vydávání a ší-

ření v České republice podporují Ministerstvo kultury i organizace místních samospráv, především městské a obecní knihovny. Do tvorby audioknih pro tyto znevýhodněné posluchače jsou také významně zapojeni dobrovolníci, sdružení v řadě spolků a neziskových organizací.

Asociace vydavatelů audioknih také každoročně vyhlašuje cenu Audiokniha roku, hodnotící aktuální tvorbu v kategoriích nejlepší jednohlasá četba, nejlepší vícehlasá četba, nejlepší audiokniha pro děti a mládež, nejlepší interpretka či interpret a podobně.

Zásadní roli v oboru audioliteratury sehraává veřejnoprávní instituce Český rozhlas, stojící mimo komerční prostředí. Za prostředky vybrané z koncesionářských poplatků od svých posluchačů vytváří na špičkové profesionální i umělecké úrovni zvukové verze původní autorské tvorby i dramatizací nebo čtení knih českých i světových autorů. Vysílá je na několika rozhlasových stanicích do éteru i jako podcasty na svých webových stránkách.

Hlavní stanicí Českého rozhlasu se zaměřením na kulturu, a zvláště literaturu je Vltava. Denně pro své posluchače vysílá dvě řady četby, povídky i komponované pořady literatury a hudby, nevynechává ani poezii či drama.

Další stanice Dvojka a Plus pak denně zařazují četbu na pokračování – Plus se zaměřuje na literaturu faktu a Dvojka také na drama.

Vedle interpretací Český rozhlas dlouhodobě spolupracuje také přímo se spisovateli a s pro-

fesionálními herci natáčí beletrii i drama psané přímo pro své vysílání.

V současnosti také Český rozhlas zaznamenává zásadní nárůst okamžitých poslechů na internetu oproti lineárnímu vysílání, což jeho tvorbu posouvá blíže k audioknižní produkci. Svým dosahem však komerční audioknihy dalece předčí – nejúspěšnější literární tituly Českého rozhlasu se mohou pochlubit množstvím až 250 000 individuálních digitálních poslechů.

Díky mobilní aplikaci mujRozhlas si mohou posluchači přehrávat živé vysílání i podcasty všech stanic Českého rozhlasu na svém smartphonu.

Literární festivaly

Největším přehlídkou kulturního průmyslu v České republice je mezinárodní knižní veletrh a festival Svět knihy Praha, každoročně pořádaný Svazem českých knihkupců a nakladatelů. Jeho tradičním dějištěm je Průmyslový palác v areálu Výstaviště Praha v Bubenči. Vedle prezentace knižní produkce velkých i malých českých nakladatelství tu probíhají autorská čtení a besedy, debaty předních světových i českých spisovatelů o svobodě slova, globalizaci, budoucnosti literatury a podobných tématech. Na Světě knihy Praha je také předávána řada ocenění, například Cena Jiřího Theinera pro výjimečné osobnosti, které jsou hlasem svobody proti cenzuře a v boji za

demokracii. Cena je určena osobnosti nebo instituci, jež se svou prací významně podílí na šíření a propagaci české literatury v zahraničí.

Festival se kromě knih pro širokou i odbornou veřejnost snaží také vzbudit a prohloubit lásku k literatuře i u těch nejmenších čtenářů, pro které je připraven bohatý program v pavilonu Rosteme s knihou.

V roce 2022 Svět knihy Praha navštívilo 54 000 návštěvníků. Hostil celkem 416 vystavovatelů a 746 účinkujících, pro návštěvníky bylo připraveno 465 programů a 9 výstav.

Měsíc autorského čtení (MAČ) je největší střeoevropský literární festival, který souběžně probíhá v Česku, na Slovensku a v Polsku, dříve také na Ukrajině. MAČ zahrnuje dvě hlavní programové linie: jedna reprezentuje literatury pořadatelských zemí, druhá písemnictví země, která je v daném roce čestným hostem. MAČ každoročně zahajuje 1. července v moravské metropoli Brně a pak se po 31 dní nepřetržitě stěhuje z jednoho pořadatelského města do druhého.

Festival spisovatelů Praha (Prague Writers' Festival) je literárně-kulturní festival, pořádaný v Praze. V rámci autorských čtení se na festivalu představuje řada mezinárodních i domácích spisovatelů. Autorská čtení jsou doprovázena diskuzemi a dalším programem, jako jsou například křty knih, divadelní představení nebo filmové projekce.

Literární jarmark Knihex je dvakrát ročně místem setkání nakladatelů a čtenářů v příjemné přátelské atmosféře – ať už letní, kdy Knihex zakotví v Kasárnech Karlín, nebo zimní, kdy se přesune do tepla pod střechem. Knihex prezentuje publikace kvalitních menších nakladatelství, které představují samotní nakladatelé a nakladatelky během živé konverzace se svými čtenáři. Součástí jarmarku je také bohatý doprovodný program – dílny, křty knih, autorská čtení, představení, odpočinkové zóny...

Podzimní knižní veletrh se koná od roku 1991 v městě Havlíčkův Brod na pomezí Čech a Moravy. Je to nejstarší, druhý největší a podle názoru mnoha vystavovatelů i návštěvníků nejmilejší český knižní veletrh.

Česká centra, oficiální kulturní institut České republiky, jsou stěžejním nástrojem kulturní diplomacie s posláním šířit a podporovat dobré jméno Česka ve světě a posilovat kulturní vztahy mezi zeměmi. Jejich vlajkovou lodí je Noc literatury. Projekt založila Česká centra v roce 2006 a postupně se do něj zapojily desítky knihoven a tisíce návštěvníků v Česku i v zahraničí, kde jsou Noci literatury pořádány ve spolupráci s Asociací evropských kulturních institutů EUNIC. Noc literatury představuje prostřednictvím série veřejných čtení novou evropskou literaturu v překladech do češtiny. V Praze se tato mimořádně oblíbená akce koná na různých atraktivních místech v podání známých českých herců.

Pomocí mezinárodně uznávaná akce Noc s Andersenem české knihovny svádí v konkurenci populárnějších médií boj o zájem dětí a dětské čtenářství. Založily ji dvě knihovnice z moravského města Uherské Hradiště již v roce 2000. Dnes se jí zúčastňuje už několik stovek knihoven z Česka, Slovenska, Polska a jiných zemí. Děti si čtou, hrají různé hry a prožívají dobrodružství přímo v knihovně, kde i nocují.

Svět knihy Praha (Book World Prague) 2023

Česká literatura v překladu

Prezentace české literatury v zahraničí

Ministerstvo kultury ČR prezentuje každoročně Českou republiku národním stánkem na vybraných mezinárodních knižních veletrzích: na jaře v Boloni, Londýně a Lipsku, na podzim ve Frankfurtu nad Mohanem. Ministerstvo hradí náklady související s pronájmem plochy, Moravská zemská knihovna je pak pověřena realizací jednotlivých stánků včetně doprovodného programu. Veletržní prezentace je zaměřena jednak na nejnovější produkci českých nakladatelství – pravidelnými vystavovateli jsou například Academia, Albatros Media,

Baobab, Host, Meander či Karolinum, ale i na knižní průmysl obecně, včetně cen a jejich laureátů, bestsellerů, nejkrásnějších knih, knih v překladu a podobně. Důležitá je účast konkrétních autorů, kteří prezentují své aktuální tituly v překladu, a to ve formátu diskuse nebo autorského čtení.

Ministerstvo kultury propaguje českou literaturu i na dalších veletrzích, festivalech a literárních akcích různě po celém světě, a to nejčastěji ve spolupráci se sítí Českých center a s Českým literárním centrem; v posledních letech proběhly takové prezentace například ve Francii, v Polsku, v Rakousku, v Rumunsku, ve Španělsku, na Ukrajině, ale i v Číně nebo v Kolumbii.

Knižní festival Galovičeva jesen v Koprivnici, Chorvatsko, 2018

Česká literatura na festivalu Margó v Budapešti, Maďarsko, 2018

Knižní veletrh v Boloni, 2023

Česko jako hlavní hostující země na Varšavském knižním veletrhu, 2021

Festival české literatury v Itálii, 2022

Česká poezie na mezinárodním festivalu Silesius v Polsku

Leipziger Buchmesse 2019

Ve dnech 21. až 24. března 2019 se Česká republika účastnila jako hlavní hostující země mezinárodního knižního veletrhu Leipziger Buchmesse. Byl to po roce 1989 historicky jeden z největších úspěchů, pokud jde o export české literatury do zahraničí, a to hlavně té nové a novější, vzniklé po roce 2000. Veletrhu se přímo na místě zúčastnilo pětapadesát autorů, nakladatelství prezentovala přes osm desítek nových knižních překladů do němčiny, například u německých, rakouských a švýcarských nakladatelství Hoffmann und Campe, Suhrkamp, Karl Rauch, Luchterhand, Voland & Quist, Residenz, Kein & Aber, Balaena, KLAK, Osburg, Gerhard Hess, Braumüller, Edition Korrespondenzen, edition clandestin, hochroth, Kētos, Wieser, Drava, Das Wunderhorn, Herder, Neofelis nebo Wehrhahn. Proběhlo sto dvacet literárních akcí – to vše během čtyř lipských dní plus rámujiícího kulturního programu nazvaného Český rok v Německu, Rakousku a v německy mluvících kantonech Švýcarska.

Média z německojazyčného světa referovala o akci s velkým zájmem – v Německu, Rakousku a Švýcarsku se do konce března objevilo více než dva tisíce sedm set ohlasů – i s nadšením: „Žádné jiné zemi se doposud nepodařilo tak viditelně prezentovat vlastní literaturu jako Česku,“ napsal den po skončení akce deník Leipziger Zeitung.

Na lipském veletrhu byl zájem především o nové překlady českých děl do němčiny,

přičemž jako spojnice fungovalo třicáté výročí konce československé totality. Vedle literatury pro dospělé vzbudili velkou pozornost také autorky a autoři prózy, poezie i knih pro děti a mládež.

Vlnu zájmu o českou literaturu v německojazyčné oblasti, kterou česká prezentace na lipském veletrhu v roce 2019 úspěšně nastartovala, bohužel razantně omezila pandemie covidu v letech 2020 až 2022 a následně ruská agrese na Ukrajině od února 2022. I přesto byla Česká republika hlavním hostem mezinárodního knižního veletrhu ve Varšavě v září 2021, který se nezvykle konal na veřejném prostranství před tamním Palácem kultury a vědy ve stanech a přilákal desítky tisíc návštěvníků.

LEIPZIG 2019 TSCHSCHEN

Programy na podporu překladů české literatury

Ministerstvo kultury ČR dlouhodobě provozuje řadu programů, které podporují vydávání překladové literatury, a to oběma směry – jak do českého jazyka, tak z českého jazyka.

Dotační program na podporu vydání české literatury v překladu je zaměřený na zahraniční nakladatelské subjekty. Program existuje od roku 1998 a v roce 2017/2018 prošel výraznou proměnou: od této doby mohou zahraniční nakladatelé získat podporu nejen pro překlad knižní publikace, ale i na ukázkou z díla v rozsahu do 25 normostran, případně na tematické číslo časopisu, dále na úhradu autorských práv, tisk a propagaci; to vše až do výše 70 % celkových nákladů. V roce 2022 bylo takto podpořeno 228 překladů. Podpora se zaměřuje především na tituly nové a novější české literatury, tedy publikované po roce 1989, případně po roce 2000. Důležitou propagační roli v tomto směru hrají literární agenti (Dana Blatná, Edgar de Bruin, Maria Sileny), kteří zastupují dohromady přes čtyřicet současných českých spisovatelek a spisovatelů, a dále aktivity manažerů zahraničních práv nakladatelství Albatros Media, Argo a Paseka. V úhrnu zastupují podstatné portfolio předních českých autorů.

V německojazyčné oblasti věnují soustavnou pozornost české literatuře v překladu nakladatelství jako Karl Rauch, Hoffmann und Cam-

pe, Luchterhand, Balaena, Drava, Hochroth, Kětos, Wieser a další. Z českých nakladatelství pak vydávají tituly české literatury v němčině například Větrné mlýny v Brně nebo Karolinum v Praze.

CzechLit a jeho aktivity

České literární centrum (CzechLit) založila v lednu 2017 Moravská zemská knihovna v Brně z pověření Ministerstva kultury ČR. Má za cíl soustavnou a systematickou propagaci české literatury a knižní kultury, jeho úkolem je spojovat jednotlivé aktivity a instituce literární kultury, zviditelňovat českou literaturu a knižní kulturu v zahraničí i u nás, pomáhat rozvíjet a naplňovat její funkci nositele společně sdílených hodnot a témat v národním i mezinárodním kontextu.

CzechLit provozuje dvojjazyčný web CzechLit.cz.

Základnou pro veškeré aktivity CzechLit je funkční síť mezinárodních partnerů, kterou organizace od svého vzniku průběžně buduje a rozšiřuje.

Pro autory CzechLit ve spolupráci s Goethe institutem v Praze a Vratislavským literárním domem pořádá jarní a podzimní tvůrčí rezidentní pobyty v Klášteře Broumov. Čeští autoři se na nich setkávají a vzájemně inspiroují s autory z Polska a Německa. Do roku 2022 bylo vydáno celkem 33 knih, na kterých autorky a autoři pracovali (mimo jiné) během

Autorské čtení v Českém centru Madrid, 2021

rezidenčních pobytů.

CzechLit dále zajišťuje akce zaměřené na propagaci knih vydaných v zahraničí za přítomnosti českých autorů.

Každoročně vysílá CzechLit autory na rezidenční pobyty do zahraničí a zároveň zajišťuje ročně zhruba sto akcí zaměřených na propagaci knih vydaných v zahraničí za přítomnosti českých autorů.

Od roku 2022 je CzechLit za Českou republiku pověřeno organizací Ceny Evropské unie za

literaturu, jejímž cílem je zviditelnit autory z jednotlivých evropských států a podpořit překlady z menších jazyků.

Pomoc překladatelům z češtiny a bohemistům

CzechLit pro překladatele a bohemisty pořádá rezidenční pobyty v Praze a Brně, připravuje různé semináře a debaty na zahraničních a českých univerzitách, podporuje mezinárodní

konference, překladatelské dílny a diskuse o překládání, mimo jiné v rámci profesního fóra na festivalu Svět knihy Praha.

CzechLit ve spolupráci s Českými centry od roku 2015 rovněž organizuje mezinárodní soutěž Cena Susanny Roth – dlouhodobý projekt na podporu mladé generace zahraničních bohemistů a začínajících překladatelů.

V Česku působí desítky špičkových literárních překladatelů z češtiny do němčiny, s nimiž lze počítat i pro velké projekty. Řada z nich získala ocenění za svou práci také v Německu – například Lena Dorn a Eva Profousová.

Spolupráce se zahraničními nakladateli

CzechLit zajišťuje pro zahraniční nakladatele informační servis: vydává brožury o grantové podpoře Ministerstva kultury ČR, brožury New Czech Books a jiné žánrově zaměřené tiskoviny představující aktuální českou tvorbu, a taktéž připravuje newsletter rozesílaný dvakrát ročně zahraničním nakladatelům a partnerům.

Připravuje také zájezdy pro zahraniční nakladatele na české festivaly a veletrhy knižního průmyslu, jako jsou Svět knihy Praha, Knihex, Tabook, Frame a další.

Pomáhá také propojovat zahraniční nakladatele s překladateli a literárními agenty českých autorek i autorů.

Zahraněční spolupráce

CzechLit soustavně vyhledává nové partnery českého literárního průmyslu v zahraničí – organizátory festivalů, kulturní instituce a literární domy.

Je aktivně zapojené do řady mezinárodních sítí: European Network for Literary Translation (ENLIT) – síť sdružující více než 20 literárních center a institucí se sídlem v Domě knihy ve Frankfurtu nad Mohanem; vedoucí koordinátor Martin Krafl je členem boardu ENLIT od října 2022; European Alliance of Academies (EAOA) – síť kulturních institucí, která se zasazuje o svobodu umění, hledání nových forem mezinárodní spolupráce a vzájemnou solidaritu, se sídlem v Akademii umění v Berlíně; CzechLit se aktivně zapojuje do příprav odborných debat členů aliance v Evropě; European Network of Translation Residencies (RECIT) – profesní networkingová síť sdružující 17 evropských institucí, poskytujících rezidenční pobyty pro překladatele (www.re-cit.org/).

CzechLit bylo také partnerem mezinárodního projektu CELA, který v letech 2019–2023) nabízel nové generaci literárních tvůrců pomoc se vstupem na literární scénu na národní i mezinárodní úrovni. Do projektu, spolufinancovaného programem EU Kreativní Evropa, bylo zapojeno jedenáct organizací z deseti evropských zemí (www.cela-europe.com/). CzechLit se v letech 2024 až 2026 zapojí do další, pokračující fáze projektu na bázi evropské platformy s novou generací mladých českých překladatelů a autorů.

Nejpřekládanější čeští autoři

Současná česká literatura má řadu autorů, jejichž texty a témata se vyznačují přesahem do jiných kultur a dokáží úspěšně oslovit nakladatele i čtenáře světových jazykových teritorií. Většina uvedených autorů je zároveň držiteli domácích či zahraničních ocenění a pravidelně jezdí vydání svých knih v cizině propagovat s podporou Českých center a CzechLit. Jejich přehled přinášíme s přihlédnutím k vydáním knih ve světových jazycích a získaným oceněním za knihy v překladu do němčiny.

Michal Ajvaz

Knihy autora starší generace byly přeloženy do celkem 23 cizích jazyků, včetně angličtiny a francouzštiny.

Bianca Bellová

Její knihy vyšly ve 23 cizích jazycích, mimo jiné anglicky, francouzsky a německy.

Tereza Boučková

Její román Rok kohouta byl dosud přeložen do 10 jazyků, například do italštiny, španělštiny nebo němčiny.

Ivona Březinová

Tituly autorky dětské literatury byly dosud přeloženy do 19 jazyků, například do francouzštiny. Její kniha Začarovaná třída byla zapsána na čestnou listinu IBBY.

Radka Denemarková

Její knihy byly přeloženy do více než 23 jazyků. Román Peníze od Hitlera vyšel ve 20 zemích včetně Německa a byl oceněn Spycher Literaturpreis Leuk 2019. Román Hodiny z olova získal Literární cenu Štýrska 2022 a ocenění Brücke Berlin Literatur- und Übersetzungspreis 2022 pro autorku i pro překladatelku Evu Profousovou.

Irena Dousková

Její díla vyšla v překladu celkem do 15 jazyků, z toho 3 knihy vyšly v němčině a 2 v angličtině.

Lucie Faulerová

Její román Smrtholka byl dosud přeložen do 12 jazyků, vyšel například v italštině, ve španělštině či v němčině.

Jiří Hájíček

Jeho knihy byly přeloženy do 11 jazyků, mimo jiné do němčiny.

Pavla Horáková

Její kniha *Teorie podivnosti* dosud vyšla v překladu do 11 jazyků, například do španělštiny či italštiny.

Petra Hůlová

Její různé tituly vyšly celkem v 18 jazycích včetně angličtiny a němčiny. Kniha *Stručné dějiny Hnutí* byla vydána v 6 jazycích.

Jiří Kratochvíl

Knihy dalšího autora starší generace byly přeloženy do 18 jazyků, včetně angličtiny, němčiny, francouzštiny, španělštiny či italštiny.

Alena Mornštajnová

Dosud nejpřekládanější knihou autorky je román *Hana*, který byl vydán v 16 cizích jazycích (včetně angličtiny, němčiny či francouzštiny) a připravují se vydání v dalších 8.

Jan Němec

Nejpřekládanějším autorovým dílem je román *Dějiny světla*. Celkově jsou knihy Jana Němce přeloženy do 13 jazyků včetně němčiny a italštiny, připravuje se vydání anglické.

Patrik Ouředník

Knihy česky a francouzsky tvořícího spiso-

vatele a překladatele, žijícího ve Francii, byly přeloženy do rekordních 40 jazyků, mimo jiné vyšly francouzsky, německy a italsky.

Josef Pánek

Kniha *Láska v době globálních klimatických změn* vyšla ve 12 jazycích, mimo jiné v němčině a ve francouzštině.

Jaroslav Rudiš

Nejznámější díla tohoto spisovatele, scénáristy a hudebníka byla přeložena do více než 10 jazyků, například román *Nebe pod Berlínem* nebo komiks *Alois Nebel*. Od roku 2019 píše své knihy německy.

Petra Soukupová

Její knihy již byly vydány ve 14 jazycích včetně italštiny, připravuje se vydání ve francouzštině a němčině.

Petr Stančík

Jeho tituly byly dosud přeloženy do 9 jazyků, z toho 3 do němčiny a 2 do španělštiny.

Jáchym Topol

Jeho knihy byly přeloženy do 27 jazyků, mimo jiné vyšly anglicky, francouzsky a německy.

Kateřina Tučková

Z řady autorčiných titulů je dosud v zahraničí nejúspěšnější kniha Žitkovské bohyně, která zatím vyšla v překladu do 20 jazyků, mimo jiné v němčině, angličtině, italštině a francouzštině. Italský překlad získal ocenění Premio Salerno Libro d'Europa 2018.

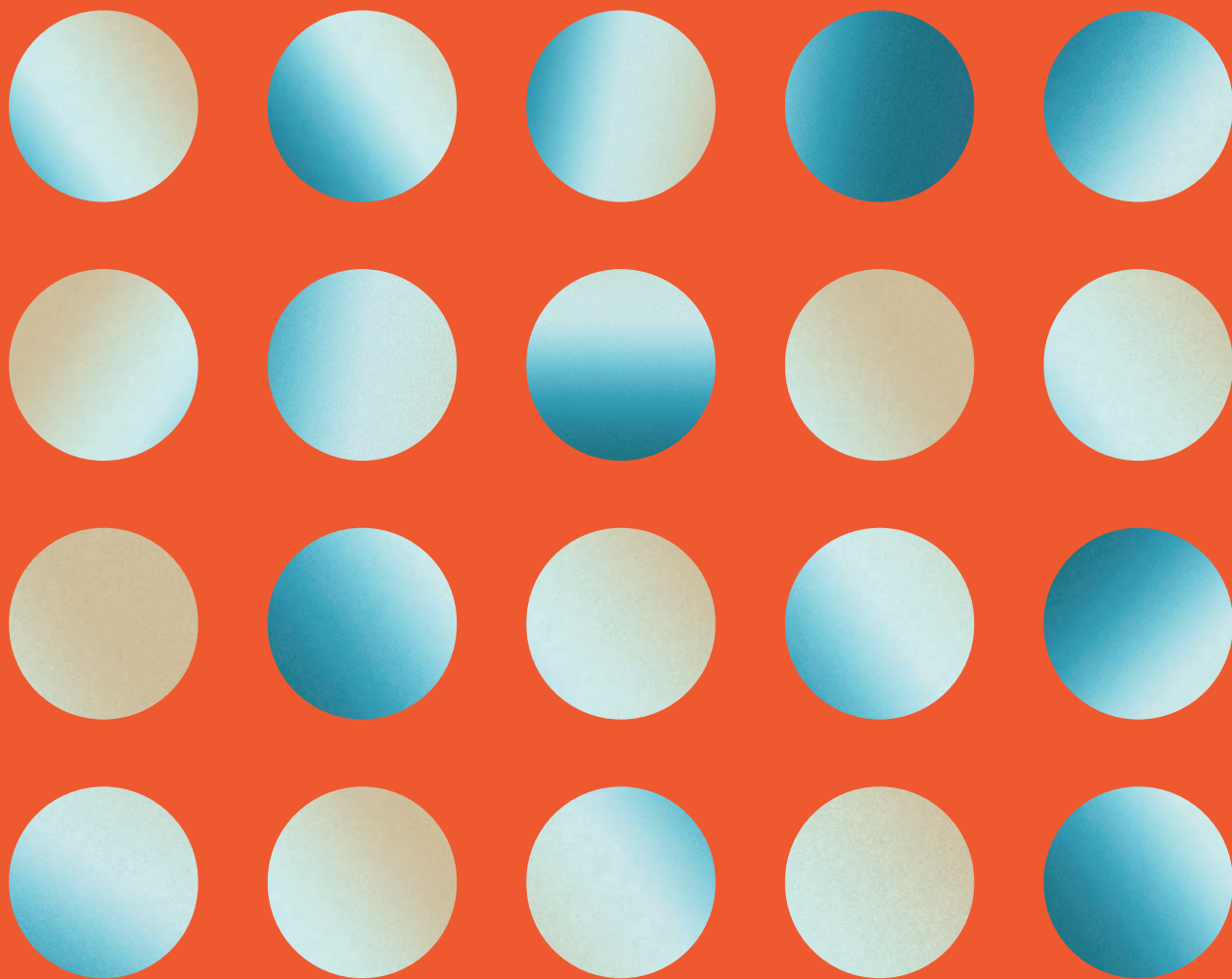
Miloš Urban

Jeho různé tituly vyšly celkem v 18 jazycích včetně angličtiny, němčiny či španělštiny.

Autoři & jejich literatura

Klasická česká literatura

V překladech české literatury do němčiny už po léta platí proporce, že zhruba polovina knih prezentuje současnou českou literaturu a polovina se vrací k té klasické. Trvalý zájem o českou klasiku je především v prostředí německého, anglického a španělského jazyka.

Klasickou literaturu v překladech reprezentují především tvůrci z 19. století – opakovaně se vydávají kanonická díla českého národního obrození a romantismu (v próze Božena Němcová, v poezii Karel Hynek Mácha a Karel Jaromír Erben), dále povídky a črty z pražského prostředí Jana Nerudy, fantaskní prózy Julia Zeyera a Jakuba Arbesa nebo česky či německy psané prózy z česko-německého příhraničí v oblasti Šumavy od Karla Klostermanna.

Další výrazný segment představují autoři éry modernismu z prvních desetiletí 20. století – prozaici a publicisté Karel Čapek, Jaroslav Hašek, Milena Jesenská, Ladislav Klíma, Karel Poláček a básníci Otokar Březina či Vítězslav Nezval. Průběžně jsou také znovu vydávána díla autorů s tematikou holocaustu (Jiří Weil).

Opětovně jsou vydávána díla autorů, kteří zazářili za éry politického i kulturního uvolňování komunistického režimu v 60. letech a v následných dvou desetiletích bylo oficiální vydávání jejich textů buď zcela zakázáno (Jiří Gruša, Václav Havel), anebo z jejich díla směla vycházet jen vybraná, pro režim přijatelná část (Bohumil Hrabal).

Dále jsou opakovaně vydávána starší díla generace spisovatelů, která se v německojazyčném knižním prostředí prosadila nejvýrazněji – Ivan Klíma, Pavel Kohout, Milan Kundera.

Výraznou částí české literatury, která ukazuje na přínos vícejazyčnosti a multinacionality, jež byla typická pro Československo v období mezi dvěma světovými válkami, jsou autoři, kteří náležejí do tzv. okruhu pražské německé literatury – Franz Kafka, Rainer Maria Rilke, Gustav Meyrink, Max Brod, Franz Werfel, Egon Erwin Kisch a další. Zapomenout v tomto prostém výčtu nelze ani na autory, kteří své debuty, ale třeba i vrcholná díla, publikovali v exilu a v jazyce svých nových vlastí (Jan Novák, Petr Sís, Ludvík Aškenázy, Jiří Gruša či opět Milan Kundera a další) a jež se vraceli do české literatury až po takzvané sametové revoluci roku 1989, kdy rozšířili její perspektivu i o novou zkušenost pohledu zvenčí – na český jazyk i na českou kulturu.

Současná česká literatura – autoři, žánry a témata

Největší zájem doma i v překladech do světových jazyků je v současnosti o **autorky ženské literatury**, především Alenu Mornštajnovou a Kateřinu Tučkovou.

Další spisovatelé jsou už v zahraničí dlouhodobě etablovaní a kritikou soustavně sledovaní – jedná se především o Radku Denemarkovou, Patrika Ouředníka, Jaroslava Rudiše

či Jáchyma Topola. Další se postupně prosazují: například držitelé Ceny EU za literaturu Bianca Bellová, Lucie Faulerová, Jan Němec a Tomáš Zmeškal; dále Jiří Hájíček, Emil Hakl, Petra Hůlová, Stanislav Komárek, Vratislav Maňák, Jiří Padevět, Josef Pánek, Iva Peckárková, Markéta Pilátová, Iva Procházková, Martin Ryšavý, Petr Stančík, Marek Šindelka, Marek Toman, Miloš Urban a řada dalších. Většina z nich se prosazuje na mezinárodním trhu, až když si několika úspěšnými knihami vybudují pozici na lokálním českém trhu. Někteří se ale dokáží prosadit v mezinárodním prostředí už svými debuty – nedávno například Anna Cima, jejíž kniha *Probudím se na Šibuji* získala v roce 2019 ocenění Magnesia Litera pro objev roku.

Tematicky lze v současné české próze vysledovat několik zásadních trendů. Dříve se většina příběhů alespoň dílčím způsobem vracela do časů komunistické minulosti, ať už do éry stalinismu 50. let či takzvané normalizace 70.–80. let, v posledních letech se však zřetelně prosazují prózy, které už determinaci jednání a myšlení postav v minulosti nehledají a zkoumají jen naši současnost.

V posledních dvaceti letech se také výrazně rozšiřuje obzor příběhů českých autorů – od dění omezeného hranicemi české kotliny na místa a postavy z celé Evropy, ale i Asie, Afriky či Severní i Jižní Ameriky (Petra Hůlová, Markéta Pilátová a další).

Podobně jako geografický rozhled autorů se rozšiřuje i jejich spektrum témat. Česká lite-

ratura opakovaně krouží kolem dilematu mezi městským, výrazně soudobým životem, a návratem do minulosti vesnického řádu a tradice anebo kolem otázky, jak se vyrovnat s projevem civilizační či společenské krize. Tento záběr aktuálně obohacuje a dále posouvá pestrá škála genderových, multikulturních a environmentálních témat.

Specifický segment české literatury představují romány tematizující česko-německé soužití, které bylo ukončeno nástupem nacismu a poválečným odsunem německého obyvatelstva (Radka Denemarková: *Peníze od Hitlera*, Jakuba Katalpa: *Němci*, Kateřina Tučková: *Vyhnání Gerty Schnirch*).

Kulturní blízkost a provázanost s německým prostředím prokazuje řada českých spisovatelů píšících v němčině: Eugen Brikcius, Ondřej Cikán, Jan Faktor, Jaroslav Rudiš či Michael Stavarič.

Literatura pro děti a mládež

V 60. letech 20. století patřily české tituly literatury pro děti a mládež po celém světě mezi nejvíce překládané knihy a byly známy svou výtvarnou invencí a aktuálními náměty. Období takzvané normalizace po vpádu sovětských vojsk do Československa v roce 1968 i 90. léta přinesla útlum zájmu, v zahraničí vycházela stabilně jen dobrodružství malého krtečka od Zdeňka Milera, autorské knižní projekty *Květy Pacovské* či díla Ivy

Procházkové a stále více sílí tvůrčí potenciál Petra Síse, který od 80. let až do současnosti žije v USA.

V posledních letech však zájem o českou literaturu pro děti a mládež znovu roste, a to doma i v zahraničí.

V Česku se vedle velkých nakladatelských domů od přelomu tisíciletí prosazuje řada malých alternativních nakladatelství (Baobab, Běžiliška, Meander, Petrkov, Pop-Pap, Verzone), která vydávají originální, esteticky vyvážené publikace s důrazem na kvalitní ilustraci, grafiku a typografický design.

V tematickém zaměření Česko souzní s aktuálními evropskými trendy – současná vizualizace umění ovlivňuje snad všechny žánry: zvyšuje se obliba bilderbuchů, komiksů a grafických novel, fantasy, literatury faktu, případně uměleckonaučné literatury. Specifickým žánrem, jehož obliba výrazně roste, jsou průvodci výtvarným uměním. Svou invenci jim věnují současní autoři, ilustrátoři a kunsthistorici, příkladem za všechny jsou úspěšné a oceňované publikace Proč obrazy nepotřebují názvy (Jiří Franta, Ondřej Horák) a Jak se dělá galerie (Ondřej Chrobák, Rostislav Koryčánek, Martin Vaněk).

Pro orientaci knihkopcům, knihovnám, školám, ale také rodičům a širší veřejnosti v novinkách české literatury pro děti slouží katalog Nejlepší knihy dětem, který každoročně vydává Svaz českých knihkopců a nakladatelů spolu s Českou sekcí International

Board on Books for Young People (IBBY).

K nejvýraznějším současným autorům české literatury pro děti patří Ivan Binar, David Böhm, Petr Borkovec, Ivona Březinová, Olga Černá, Petra Dvořáková, Daniela Fischerová, Robin Král, Miloš Kratochvíl, Daniela Krolupperová, Radek Malý, Vratislav Maňák, Marka Míková, Ivana Peroutková, Markéta Pilátová, Petra Soukupová, Petr Stančík, Ester Stará, Olga Stehlíková, Jana Šrámková, František Tichý, Marek Toman a Martin Vopěnka.

V současnosti vůbec nepřekladanější českou knihou pro děti do němčiny, španělštiny, polštiny i dalších jazyků je trilogie pohádkových románů Lichožrouti, Lichožrouti se vracejí a Lichožrouti navždy autorské dvojice básníka a pohádkáře Pavla Šruta a výtvarnice Galiny Miklínové. Příběhy tajemných tvorů, žijících se přízemně lichými ponožkami, zaujmou bytostně lidským humorem, který osvobozuje dennodenní rutinu našich životů.

Poezie

Současná česká poezie je výrazně strukturovaná, a to zejména generačně, ale i z hlediska „poetických proudů“, pružně reflektující současná společenská témata a současně využívající dosavadních poetických tradic domácích i světových.

Není středem zájmu médií – ta se věnují hlavně próze. Dnešní česká poezie proto inten-

zivně žije hlavně v rámci literárního provozu, formou autorských čtení, komunitních akcí a komunikací.

Řada současných autorů směřuje k multimedialitě – jsou napojeni na hudební seskupení, vystupují v rámci performancí či na festivalech propojujících básnickou a hudební složku programu.

Básnické sbírky v Česku většinou vycházejí v nízkých nákladech, kolem 300 kusů, většinou ve specializovaných nakladatelstvích, roztroušených po celé republice (Aula, Dauphin, dybbuk, fra, Host, Malvern, Perplex, Protimluv, Triáda a další).

Publikum poezie výrazně mládne – i zásluhou formátu básně, který je vnímán jako koncentrovanější a pružnější než próza, časově náročnější pro čtení i poslech.

Básníci se nesdružují do skupin, ale vytvářejí soudržnou komunitu se svým publikem na festivalech, autorských čteních, v literárních kavárnách, na večerech jednotlivých nakladatelství, literárních časopisů či online platform.

Básnická díla mohou každoročně získat několik ocenění, nejprestižnější z nich je Magnesia Litera za poezii. S češtinou jako jazykem poezie dále počítají tři mezinárodní ocenění: Cena Václava Buriana (lyrika z Česka, Polska, Slovenska, Německa a nově také Běloruska), Básne CZ/SK (básně v češtině a slovenštině) a Drážďanská cena lyriky (DLP) – v jejímž rámci vznikají překlady a časopisecky tištěné básně v českém a německém jazyce.

Mezi současné české básníky, kteří jsou nejvíce překládáni do němčiny a angličtiny, patří Petr Borkovec, Milan Děžinský, Sylva Fischerová, Petr Hruška, J. H. Krchovský, Pavel Novotný, Tereza Riedlbauchová, Kateřina Rudčenková, Ivan Wernisch a další.

Komiks

Český komiks prošel v posledních dvaceti letech obdobím výrazného vzestupu a změny vnímání. Umělecké médium, dříve považované za brakové či určené jen pro dětské publikum, si prosadilo vlastní svébytné postavení v kontextu české kultury. Zásadní obrat, k němuž došlo v období po přelomu milénia – přepólování centra pozornosti domácích tvůrců ke komiksu pro dospělé publikum, se stále promítá do podoby současné české produkce, postupně se však oživuje i tvorba určená dětem a mládeži.

Česká komiksová scéna v posledních letech výrazně mládne a genderově se vyrovnává. Komiks lze aktuálně přímo studovat na Fakultě designu a umění Západočeské univerzity v Plzni, na většině uměleckých škol je tvorba komiksů přítomná jako součást širších oborů výuky.

Český komiks se do roku 1989 vyvíjel v relativní izolaci od světového dění a jádro současných autorů se začínalo tvořit v subkulturních podmínkách, proto českému komiksu schází výrazový mainstream, je v tomto

ohledu velmi rozmanitý a využívá nejrůznější výtvarné přístupy a styly.

Českému komiksu posledních let dominují samostatně publikované knihy, komiksové romány či „graphic novels“. Sešitový a časopisecký komiks zůstává doménou produkce cílící na děti, ve které nadále přetrvávají některé tradiční zavedené tituly (ABC, Čtyřlístek, Raketa).

Nejlepší české komiksy oceňuje v řadě kategorií výroční komiksová cena Muriel, která je udílena už od roku 2007.

Rozvoji českého komiksu a jeho prosazování se v zahraničí pomáhá v posledních letech i navyšující se podpora státních a veřejných institucí: ať už se jedná o dotační program Ministerstva kultury ČR nebo o podporu Českých center či CzechLit.

Mezi nejvýraznější současné české komiksové tvůrce patří Pavel Čech, Kateřina Čupová, Jiří Grus, Jaromír 99, Štěpánka Jislová, Lucie Lomová, Vojtěch Mašek, Nikkarin, Karel Osoha, Marek Rubec, Václav Šlajch a Toy_Box.

Trojice nejúspěšnějších současných českých komiksů v zahraničí byla přeložena alespoň do dvou světových jazyků: Jaroslav Rudiš, Jaromír 99 – Alois Nebel; Jan Novák, Jaromír 99 – Zátopek, Zatím dobrý; Vojtěch Šeda, David Bartoň, Adam Drda – Ještě jsme ve válce.

Ilustrace, grafika, typografie

Výtvarná složka je integrální součástí každé knihy a na čtenáře působí esteticky ve vzájemné synergii s textem. Zatímco ilustrace jsou nezastupitelné hlavně v oblasti literatury pro děti a mládež, s grafikou a typografií se setkáváme všude, dokonce i u fyzických nosičů audioknih a e-booků.

V České republice připravuje nastupující generace výtvarníků řada kvalitních vysokých i středních škol, především Vysoká škola uměleckoprůmyslová v Praze (UMPRUM), Akademie výtvarných umění v Praze (AVU), Fakulta designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni, dále Vyšší odborná škola grafická a Střední průmyslová škola grafická v Praze, Vyšší odborná škola a Střední umělecká škola Václava Hollara v Praze a mnoho dalších.

K výrazným osobnostem současné české knižní grafiky patří Martin Pecina, Pavel Rút, Jana Vahalíková či Kateřina Wewiorová.

Ministerstvo kultury ČR a Muzeum literatury – Památník národního písemnictví Praha každoročně pořádají soutěž Nejkrásnější české knihy roku, hodnotící grafické, ilustrační a polygrafické zpracování knih vydaných v Česku. Vítězné publikace jsou prezentovány na zahraničních veletrzích na národním stánku České republiky.

Vlajkovými loděmi české knižní ilustrace jsou tři nositelé nejprestižnějšího mezinárodního ocenění pro autory v oblasti literatury pro děti, Ceny Hanse Christiana Andersena: Jiří Trnka (1968), Květa Pacovská (1992) a Petr Sís (2012).

Vedle těchto, dnes již klasických výtvarníků, se na domácím i zahraničním trhu razantně prosazují autoři střední, mladší i nejmladší generace. K těm nejúspěšnějším patří: Patrik Antczak, Veronika Bílková, David Böhm, Darja Čančíková, Pavel Čech, Jindra Čapek, Lucie Dvořáková, Juraj Horváth, Jiří Franta, Renáta Fučíková, Václav Kabát, Michaela Kukovičová, Nikola Logosová, Galina Miklínová, Petr Nikl, Jaromír Plachý, Filip Pošivač, Lucie Rašková, Magdalena Rutová, František Skála, Alžběta Skálová, Milan Starý, Anastasia Stročkova, Eva Sýkorová-Pekárková, Andrea Tachezy, Lukáš Urbánek, Eva Volfová a další.

Největší přehlídkou současné ilustrační tvorby v České republice je Festival LUSTER, každoročně pořádaný od roku 2014. Čeští, slovenští ale i zahraniční tvůrci tu prezentují svá díla formou individuálních instalací, ze kterých vystupují ilustrace do dalších rozměrů.

Písmo je základní nástroj a prostředek literatury. Bez liter nelze tisknout žádnou knihu. Čeští typografové vytvářejí nové originální fonty a řezy písma a ve svém oboru patří ke světové špičce. Mezi naše nejrespektovanější žijící typografy patří například Tomáš Brousil, Vojtěch Říha, Jan Solpera, František Štorm nebo Rostislav Vaněk.

Vydávání bibliofilů doplněných originálními grafikami se věnuje například pražské nakladatelství Aulos.

Knihy nominované na Nejkrásnější české knihy roku 2022

České kulturní aktivity v zahraničí & na globálním knižním trhu

Prezentace a propagace české kultury ve světě má dvě tváře, které jsou spolu provázané ve vzájemné synergii.

Na jedné straně je to činnost kulturních institucí, které představují zejména Česká centra a CzechLit. Česká centra se české literatuře dlouhodobě a systematicky věnovala již od vzniku České republiky v roce 1993. Po roce 2017, kdy vzniklo CzechLit, pak tyto dvě instituce blíže spolupracují.

Na straně druhé jsou to obchodně-profesní vazby mezinárodního kulturního průmyslu, které aktivně vytvářejí nakladatelé a literární agenti.

Germanofonní oblast

CzechLit si už při svém vzniku zvolilo německy mluvící země za prioritní oblast svého zájmu. Tradičně je v nich o českou literaturu větší zájem než v jiných západních teritoriích. Překlady do němčiny bývají navíc odrazovým můstkem pro jiné jazyky. Dlouhodobě tomu napomáhají aktivity Českých center Berlín, Mnichov a Vídeň, ať už v podobě literárních akcí představujících novinky českých autorů v německém překladu s jejich autory a překladateli, tak i prezentacemi na festivalech v zemích svého působení. S těmito centry CzechLit systematicky spolupracuje a konzultuje své aktivity.

CzechLit pravidelně spolupracuje s většími či menšími mezinárodními i regionálními speci-

alizovanými festivaly a vytvořilo si rozsáhlou partnerskou síť po celém Německu. K jeho stálým partnerům patří například Internationales Literaturfestival Berlin, Europäische Kinder- und Jugendbuchmesse Saarbrücken, Europäisches Festival des Debütsromans Kiel, globale° – Festival für grenzüberschreitende Literatur v Brémách nebo Comicfestival München.

Soustavná spolupráce probíhá také s německými literárními domy jako Literaturhaus Oberpfalz / Literaturarchiv Sulzbach-Rosenberg nebo Literaturzentrum Vorpommern / Koeppenhaus. Perspektivním partnerem pro propagaci české literatury široké veřejnosti jsou jak pro CzechLit, tak pro Česká centra německé knihovny v Drážďanech, Řeznu, Berlíně i jiných městech, například Internationale Jugendbibliothek München / Schloss Blutenberg.

Dalším těžištěm činnosti CzechLit je soustavná práce s mladými bohemisty a péče o bohemistický dorost. Ve spolupráci s ústavami pro bohemistiku mimo jiné na univerzitách v Řeznu, Mnichově, Lipsku, Göttingenu, Greifswaldu či Erfurtu pravidelně připravuje celou řadu setkávání s českými autory.

Neméně důležitá je spolupráce s překladateli v německojazyčných zemích a nabídka vzdělávacích možností na vysoké profesionální úrovni. CzechLit pravidelně organizuje přednášky a semináře pro překladatele, každé dva roky dílny pro české a německé překladatele ve spolupráci s prestižními partnery, kupříkladu

s Německým překladatelským fondem (DÜF), překladatelským domem ve švýcarském Looren a Goethe institutem v Praze.

Už pět let CzechLit usiluje o podstatné rozšíření sítě literárních rezidencí pro české autory, aby měli možnost soustředěně pracovat a zároveň získat cenné zahraniční zkušenosti včetně navázání kontaktů s kolegy z jiných zemí. Tak se podařilo etablovat pravidelnou reciproční výměnu mezi německou a českou literární scénou ve spolupráci s Literarisches Colloquium Berlin, Adalbert Stifter Verein München, uměleckou kolonií Worpswede, TAKT Berlin – Leipzig – Zeitz a Unabhängiges Literaturhaus Niederösterreich.

Od roku 2021 se CzechLit rovněž aktivně zapojuje do přípravy a realizace Drážďanské ceny lyriky a Ceny EU za literaturu.

Anglofonní oblast

České centrum Londýn dlouhodobě podporuje prezentaci české literatury v anglickém překladu po celé Velké Británii. Pravidelně pořádá programovou řadu Objevování české literatury, spolupracuje s Britskou knihovnou nebo se účastní Evropského festivalu poezie.

České literární centrum od svého vzniku působí v anglofonní oblasti primárně ve Velké Británii, a to s cílem podpořit zájem o českou literaturu nejen v Londýně, ale i v dalších důležitých částech Velké Británie, především v ob-

Německojazyčné země na festivalu Svět knihy Praha

Německojazyčná literatura se na Mezinárodním knižním veletrhu a literárním festivalu Svět knihy Praha představuje dlouhodobě a koncepčně pod projektovým názvem Das Buch. Tuto prezentaci organizují instituce reprezentující německojazyčnou kulturu v ČR, tedy Goethe Institut, Rakouské kulturní fórum a Velvyslanectví Švýcarské konfederace v České republice. Již v roce 2022 se k nim přidala účast na kolektivní expozici (nejen) německých nakladatelů German Stories, organizovaná Frankfurtským knižním veletrhem.

V roce 2024 budou německojazyčné země čestným hostem Světa knihy Praha. Jeho symbolickým rámcem je 100. výročí úmrtí Franze Kafky, který dodnes představuje významnou spojnici obou literatur. Vzájemně prospěšné kontakty a vazby mezi českým a německojazyčným nakladatelským prostředím, které při této příležitosti vzniknou nebo se ještě prohloubí, pozitivně ovlivní prezentaci české literatury v roce 2026 na knižním veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem.

lasti Manchesteru či ve Skotsku. Největších úspěchů se podařilo dosáhnout v oblastech komiksu, poezie a prózy, ve spolupráci s Českými centry a generálními konzuláty Česka v těchto teritoriích.

CzechLit již pět let úzce spolupracuje s mezinárodním komiksovým festivalem Lakes, díky kterému si čeští autoři vytvořili vazby na britskou komiksovou scénu. V roce 2021 byla Česká republika na tomto festivalu dokonce hostující zemí.

CzechLit iniciovalo a finančně podpořilo vznik českého vydání prestižního britského časopisu *Modern Poetry in Translation* roku 2020. CzechLit také navázalo spolupráci s festivaly poezie v St. Andrews a Kendalu.

CzechLit dále podpořilo vznik antologie povídek českých autorů o Praze, kterou v anglickém překladu vydá nakladatelství Comma Press v Manchesteru.

Cílem CzechLit v anglofonní oblasti pro nejbližší období je navázat nové kontakty a partnerství v USA i v Kanadě, navýšit zde počet vydaných knih českých autorů a zajistit jim účast na klíčových literárních a komiksových festivalech a veletrzích. CzechLit bude dále pokračovat v podpoře tematických antologií a monotematických národních čísel zahraničních literárních časopisů, které se ukázaly být efektivním způsobem propagace většího počtu autorů.

Frankofonní oblast

Prosadit českou literaturu ve Francii je obtížné. Překladová literatura obecně se na francouzském knižním trhu podílí jen přibližně z 1/6, z toho 60 % tvoří překlady z angličtiny. Knih českých autorů ve francouzských překladech vychází ročně do 10 titulů.

Od založení CzechLit počet překladů z češtiny postupně narůstá: v letech 2012–2017 to bylo průměrně 2,7 titulu ročně, v letech 2018–2022 už 7 titulů ročně.

Velkou zásluhu na tom má i dlouhodobá činnost Českého centra Paříž, které kontinuálně rozvíjí vlastní programovou linii zaměřenou na literaturu, ilustraci a knižní kulturu. České autory zve do Paříže pravidelně, na sociálních sítích administruje skupinu *La Librairie virtuelle tchèque*. Spolupracuje pravidelně s francouzskými univerzitami a bohemistikami, knihovnami a paměťovými institucemi, propojuje francouzské a české partnery.

České centrum také iniciovalo vydání důležité bibliografie určené pro nakladatele a knihovníky o české překladové literatuře existující v knižní distribuci. V roce 2021 otevřelo výjimečnou knihovnu, která nadále systematicky shromažďuje překladovou literaturu z češtiny a nabízí jednu z největších sbírek současné české prózy, poezie, komiksu a tvorby pro děti. České centrum je navíc iniciátorem významné a tradiční literární akce *Noc literatury* (květen) pořádané sítí zahraničních kulturních

institutů v Paříži, nově organizuje Ohlasy Noci literatury (září), volný literární festival české literatury napříč celou Francií.

Aktivity CzechLit – například nakladatelské prezentace a zájezdy – zase pomáhají vytvářet komunikační sítě mezi českými nakladateli i agenty a jejich francouzskými protějšky.

Výrazný je zejména rostoucí zájem o literaturu pro děti a mládež a o komiks, což souvisí s nárůstem celého tohoto sektoru knižního trhu.

Kromě Francie vychází česká literatura ve francouzštině také v několika švýcarských nakladatelstvích, chystá se také historicky první překlad z češtiny do francouzštiny v Alžírsku (Štěpán Kučera: Největší lekce Dona Quijota).

CzechLit také pořádá pravidelně prezentace vydaných knih, zejména ve spolupráci s Českým centrem Paříž, ale i v rámci mezinárodních festivalů (například Littératures européennes v Cognacu).

Do budoucna plánuje v Paříži pořádat pravidelná informativní a networkingová nakladatelská setkání. Již vydané knihy budou podporovány vysíláním autorů na propagační akce a prestižní mezinárodní literární festivaly, vždy v úzké spolupráci s konkrétním nakladatelstvím. V oblasti komiksu bude posílen rozvoj zapojení českých tvůrců do francouzských a mezinárodních sítí, ideálně formou tvůrčí rezidence přímo ve francouzském městě komiksu Angoulême.

Hispanofonní oblast

V hispanofonních zemích vychází průměrně 8 překladů z češtiny ročně, zejména v žánru prózy, komiksu nebo literatury pro děti a mládež. Do roku 2017 se na agentážní práci silně podílelo České centrum Madrid. Zájem ze strany nakladatelů je o starší autory i o ty současné. CzechLit ve spolupráci s Českým centrem Madrid a nakladateli každoročně podpoří v průměru 3 výjezdy autorů do Španělska a prezentace jejich aktuálních překladů.

Od svého vzniku CzechLit navázalo na práci a kontakty Českého centra Madrid především v oblasti šíření české literatury po celém Španělsku, ale i v zemích latinské Ameriky. S pomocí těchto kontaktů uskutečnilo několik nakladatelských zájezdů v České republice pro španělské nakladatele. Koordinátorky CzechLit dále pravidelně oslovují nakladatele osobně také během pracovních cest na veletrhy (LIBER, Feria del Libro de Madrid, Feria del Libro de León), kde se představují v hispanofonních oblastech dosud nevydaní autoři španělským a latinskoamerickým nakladatelům, a šíří se povědomí o grantové podpoře Ministerstva kultury ČR, podpoře autorské mobility, či o rezidenčních pobytech pro překladatele.

V posledních letech se nebývale dařilo českým komiksům a významnou událostí bylo vydání antologie 17 současných českých básníků v mexicko-španělském nakladatelství Vaso Roto (De sombra y terciopelo. Dicesiete

poetas checas 1963–1988, Vaso Roto, 2021) díky iniciativě v rámci české prezentace na největším hispanofonním literárním festivalu v mexické Guadalajaře, organizovaném Českým centrem Madrid a Ministerstvem kultury v roce 2017. Antologie bude mimo jiné představena v listopadu 2023 v rámci programu hostování Evropské unie na mezinárodním knižním veletrhu v mexické Guadalajaře. Podobná antologie vyšla ve stejném nakladatelství už v roce 2012.

Kontakty mezi českou a španělskou literární scénou prohlubuje i spolupráce s pražskou pobočkou Institutu Cervantes, jejímž konkrétním výsledkem je například řada česko-španělských literárních čtení nebo projekt Ilustrované dialogy, zaměřený na podporu komiksových autorek.

Cílem v nejbližších letech je další podpora autorů a vydávání jejich tvorby, včetně rezidenčních pobytů pro autory ve Španělsku, podpora bohemistik a mladých překladatelů v podobě překladatelských seminářů či rezidenčních pobytů pro překladatele v České republice a v neposlední řadě navazování nových kontaktů v hispanofonních zemích Střední a Jižní Ameriky.

V současnosti je již pravidelná účast českých autorů na literárním veletrhu FILBO v Bogotě, organizovaná místním krajanským sdružením ve spolupráci s Velvyslanectvím České republiky v Kolumbii a podpořená Ministerstvem kultury ČR.

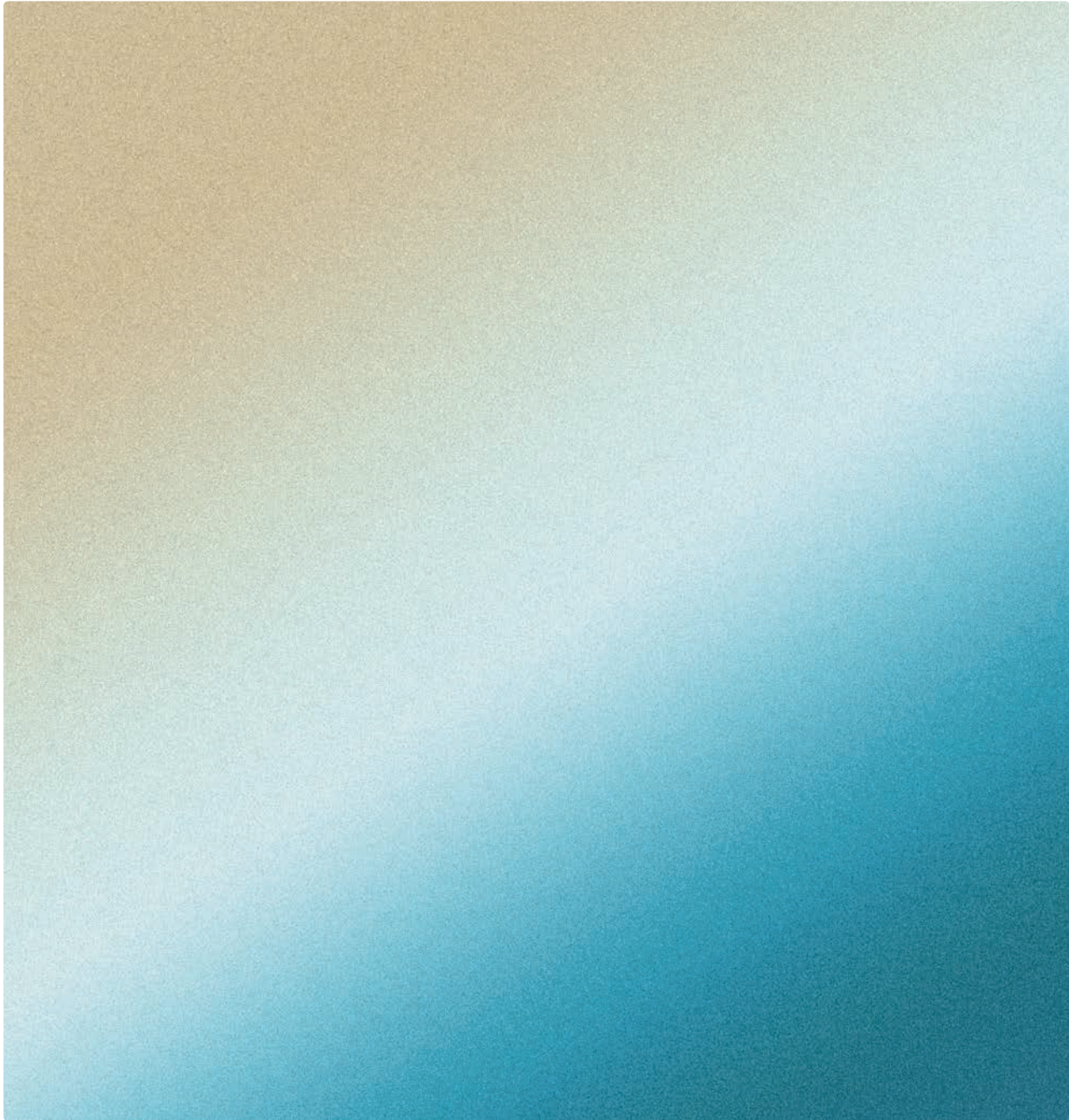
Další teritoria

Česká centra spolupracují s CzechLit na prezentaci české literatury i v dalších teritoriích, i když v menším měřítku. Patří k nim například jihovýchodní Evropa, Egypt, Izrael, Korejská republika nebo Japonsko. V zemích své působnosti vyvíjejí Česká centra činnost v řadě oblastí, spojených s literaturou a knižní kulturou (prezentace Nejkrásnější české knihy roku), podporují výstavní projekty (hravá dětská kniha), čtení poezie ve veřejném prostoru. Prezentace literatury a jejich formy vyplývají ze znalosti teritoria i z dlouholetých vazeb. V řadě zemí zajišťují českou účast na knižních veletrzích a festivalech (Soul, Varšava, Kyjev, Budapešť, Tokio) a na festivalech komiksu (Švédsko, Polsko, Ukrajina, Itálie).

Důležitou činností Českých center na podporu navazování kontaktů v oblasti literatury je také organizování kurátorských cest, které zajišťují pro své zahraniční partnery (Řecko, Kolumbie, Maďarsko, Bulharsko, Velká Británie, Itálie, Francie) a zprostředkovávají jejich účast na českých literárních festivalech či jiných literárních událostech. Významné je také partnerství Českých center na udílení cen v oblasti literatury (Magnesia litera, Muriel) a následné zajištění rezidencí pro laureáty prostřednictvím Českých center v zahraničí.

Czech Tourism

Agentura CzechTourism je státní organizací s třicetiletou tradicí. Jejím základním cílem je propagace České republiky jako atraktivní destinace cestovního ruchu pro zahraniční i domácí návštěvníky. Zřizovatelem agentury CzechTourism je Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky.

CzechTourism spolupracuje na přípravě významných mezinárodních i regionálních akcí kulturního, sportovního a společenského charakteru. Pravidelně vystupuje jako hlavní marketingový a mediální koordinátor vládních a meziresortních projektů, jakými byly například připomínky a oslavy 700. výročí narození Karla IV. (2016), 100 let od založení Československa (2018) či 30 let svobody a demokracie (2019).

Na frankfurtském veletrhu v roce 2026 CzechTourism představí Česko jako lákavý cíl návštěvy i pobytu pro německé i světové návštěvníky. Při prezentaci se může opřít o bohaté kulturní dědictví, geografickou blízkost i silnou kulturně-historickou vazbu na Německo. Do středu zájmu se dostanou české památky zapsané na seznam UNESCO, hudební historie země, která je spojená se jmény slavných skladatelů jako Leoš Janáček, Antonín Dvořák, Bohuslav Martinů nebo Wolfgang Amadeus Mozart, česká gastronomie v tradičním a moderním pojetí i čeští kandidáti na evropská hlavní města kultury 2028: Broumov a České Budějovice.

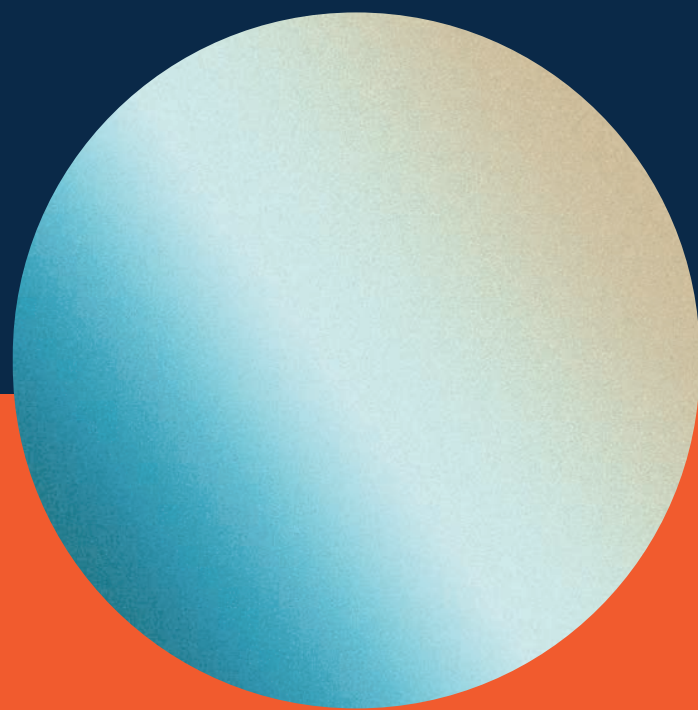
Zvláštní důraz bude ve Frankfurtu nad Mohanem CzechTourism klást na představení

Česka jako země literatury. Návštěvníky bude inspirovat k cestám po stopách života slavných světových i českých autorů od Johanna Wolfganga Goetha, přes Allena Ginsberga po Václava Havla a Jaroslava Rudiše. Upozorní je přitom nejen na historické nebo moderní knihovny, ale i muzea, památky a cenné expozice vztahující se k historii písemnictví.

Inspiraci pro cestování po Česku představí agentura CzechTourism interaktivní formou za použití moderních technologií a virtuální reality.

Společný
zájem Česko –
Německo

Mezikulturní dialog a prohlubování mezinárodní spolupráce

Dlouhodobým cílem České republiky je intenzivnější zapojení českých kulturních institucí do mezinárodních projektů a navazování dlouhodobých spoluprací s institucemi světového významu. K prohloubení mezinárodní spolupráce je žádoucí zapojovat české odborníky a profesionály z kulturních a kreativních odvětví do evropských i mimoevropských sítí. Prostředí odborných platforem poskytuje prostor pro aktivní sdílení znalostí a zkušeností a následné převádění osvědčených postupů do domácího prostředí.

Spolupráce s Německem

Spolupráce České republiky se Spolkovou republikou Německo zaznamenala v posledních letech dynamický rozvoj. Na obou stranách probíhá vysoce kvalitní a intenzivní kulturní výměna a existuje společný zájem dále prohlubovat dlouhodobou spolupráci i vzájemný dialog mezi oběma státy. Spolupráce v oblasti kultury je upravena Dohodou mezi vládou České republiky a vládou Spolkové republiky Německo o kulturní spolupráci z roku 1999, spolupráce s Bavorskem pak také Memorandem o porozumění mezi Ministerstvem kultury ČR a Bavorským státním ministerstvem vzdě-

lání a kultury, vědy a umění Svobodného státu Bavorsko z roku 2015.

Česko-německý strategický dialog

Důležitým nástrojem pro realizaci česko-německé spolupráce je Strategický dialog, který má za cíl definovat prioritní oblasti pro rozvoj společných projektů. Strategický dialog vzešel z iniciativy vlády České republiky v roce 2014 za účelem strategického ukotvení sousedských vztahů se Spolkovou republikou Německo coby nejvýznamnějším partnerem a sousedem České republiky.

Přeshraniční spolupráce

Přeshraniční kulturní i ekonomická spolupráce a výměna neustále prohlubuje porozumění mezi oběma státy.

Ke kulturním centrům usilujícím o sblížení Čechů s obyvateli Bavorska patří Centrum Bavaria Bohemia v Schönsee, spolek Kunstverein Hochfranken v Selbu, v Mnichově pak Ackermann-Gemeinde či Spolek Adalberta Stiftera.

Významným příkladem provázanosti obou zemí je i spolupráce na přípravě Česko-bavorské zemské výstavy věnované významné historické osobnosti císaři Karlu IV. u příležitosti 700. výročí jeho narození, která se

s velkým ohlasem uskutečnila v roce 2017 v Praze i v bavorském Norimberku. Po šesti letech na ni navazuje další společný projekt Národního muzea v Praze a Domu historie Bavorska – zemská výstava „Baroko v Bavorsku a v Čechách“, která se uskuteční v letech 2023–2024 v Řezně a Praze.

Obdobně jako s Bavorskem se rozvíjí i přeshraniční spolupráce se Saskem. Soustředí se na aktuální otázky kooperace v oblastech dopravní infrastruktury, obchodní výměny, životního prostředí, spolupráce policejních a záchranných složek, kulturní, školské a mládežnické výměny a podobně.

Významným projektem spolupráce jsou Dny české a německé kultury v Drážďanech, Ústí nad Labem a Euroregionu Elbe/Labe a také Neisse Filmfestival, který se koná v Sasku, Čechách a Polsku.

UNESCO

Česká republika a Spolková republika Německo spolupracují i v rámci programů UNESCO. Příkladem je úspěšné zapsání nadnárodní památky „Hornický region Erzgebirge/Krušnohoří“ na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví v roce 2019, jehož nominace byla koordinována saskou stranou.

Dále byla v červenci 2021 na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO

úspěšně zapsána „Slavná lázeňská města Evropy“. Z celkem 11 zapsaných měst leží 3 na české (Karlovy Vary, Mariánské Lázně a Františkovy Lázně) a 3 na německé straně (Baden-Baden, Bad Ems a Bad Kissingen) našich společných hranic.

Na reprezentativní Seznam nemateriálního kulturního dědictví lidstva UNESCO byl roku 2018 zařazen i „Modrotisk, rezerváží ruční tisk a barvení indigem v Evropě“, nominovaný společně Českou republikou, Německem, Rakouskem, Maďarskem a Slovenskem. V prosinci 2022 byla na tento seznam připsána také nadnárodní nominace vorařství (Timber rafting), kterou společně připravilo šest evropských států, včetně Česka a Německa. Od roku 2020 spolupracuje Česko s Německem na přípravě nadnárodní nominace „Ruční výroba skla“.

Literatura, hudba, divadlo, historie

Ministerstvo kultury ČR pravidelně podporuje řadu etablovaných i nově vzniklých česko-německých kulturních aktivit, jako například Pražský divadelní festival německého jazyka, spolupráci Pražského literárního domu s Literárním domem Oberpfalz, Dny české kultury v Drážďanech a další.

Státní opera Národního divadla Praha ve spolupráci s Velvyslanectvím Spolkové republiky

Německo v Praze a Goethe institutem realizuje od roku 2019 projekt Musica non grata. Jedná se o čtyřletý cyklus operních inscenací, koncertních provedení oper, symfonických a komorních koncertů, s cílem představit hudbu českých a německých, především však židovských skladatelek a skladatelů působících v Praze v letech 1910–1930, kteří byli pronásledováni nacistickým režimem.

Úspěšně probíhá partnerství mezi pamětovými institucemi. Památník Terezín úzce spolupracuje – nejen v oblasti výstavní činnosti – s Památníkem Flossenbürg, Památníkem Buchenwald, Památníkem Dachau a Domem konference ve Wannsee. Se Spolkovou republikou Německo dlouhodobě spolupracuje také Památník Lidice.

Česko-německý fond budoucnosti

Česko-německý fond budoucnosti od svého založení v roce 1998 poskytl 74 milionů € na více než 12 600 společných projektů v oblasti česko-německého porozumění. Zhruba 35 % podpořených aktivit se odehrává v České republice, 30 % v Německu a 35 % v obou zemích. Mezi nejdůležitější oblasti podpory patří výměna mládeže a kulturní spolupráce, zprostředkování důležitých kulturních fenoménů a událostí sousední země, prezentace současných uměleckých scén či dvojstranné kulturní projekty profesionálních i amatérských uměl-

ců. Příkladem jsou Pražský divadelní festival německého jazyka či Česko-německé kulturní dny v saské metropoli Drážďanech, hudební soubor Collegium 1704, Pražský literární dům či Centrum Bavaria-Bohemia v bavorském Schönsee a desítky dalších menších kulturních akcí ročně.

Fond byl v minulosti mimo jiné partnerem Česko-německého kulturního jara, účasti České republiky na Lipském knižním veletrhu, české kulturní sezony v Drážďanech či aktuálně spolupráce českých a německých knihoven v rámci programu Library Next Door. Fond počítá se svým zapojením i do příprav a realizace hostování Česka ve Frankfurtu nad Mohanem v roce 2026.

Koncept projektu čestného hosta

Ministerstvo kultury České republiky pověřilo organizací celého projektu Moravskou zemskou knihovnu (MZK). MZK projekt zajišťuje prostřednictvím své instituce České literární centrum (CzechLit). Tým CzechLit, složený z teritoriálních specialistů, pracuje v Praze, úzce spolupracuje s veletržním oddělením Moravské zemské knihovny v Brně a zároveň využívá její administrativní a právní podporu pro svou činnost.

MZK sídlí v Brně, metropoli Moravy, její činnost však překračuje obor knihovnictví i hranice České republiky. Je druhou největší knihovnou v Česku a zároveň knihovnou, která podle zákona dostává (od roku 1925) povinný výtisk každé knihy, která na území České republiky vyjde. Knihovní fondy čítající více než 4,5 milionu jednotek zahrnují cenné historické rukopisy a staré tisky i nejnovější českou a zahraniční literaturu. MZK je nepostradatelným partnerem v badatelské práci studentům i vědcům, poskytuje jim k tomu 800 studijních míst v oborových studovněch s řadou doplňkových služeb. Široké veřejnosti pak nabízí poučení i zábavu v rámci pestrých vzdělávacích a kulturních programů. Od roku 2023 spravuje kulturní instituci Knihovna Milana Kundery (KMK), kterou zřídila díky daru manželů Kunderových, zahrnující knihovnu Milana Kundery a jeho archiv. Cílem KMK je hledat a nabízet mezinárodní myšlenková spojení prostřednictvím výrazných světových intelektuálů a jejich přednášek či debat a programu, který se zaměřuje na literaturu, kulturu, otázky evropské identity a občanské

společnosti.

MZK se soustředí také na rozvoj online služeb: její programátoři vyvíjejí centrální nástroje českého knihovnictví pro zveřejňování digitalizovaných knih a časopisů, pro práci s digitálními mapami či národní portál Knihovny.cz, který umožňuje uživatelům vyhledávat i objednávat dokumenty ze všech knihoven v Česku. MZK rovněž spolupracuje na mnoha vědeckých projektech, od výzkumu historických fondů, přes digitalizaci až po technologické inovace, jako je například vývoj softwaru pro přepis rukopisných textů.

Dohody o spolupráci na vědeckém poli MZK podepsala mimo jiné se Saskou zemskou a univerzitní knihovnou v Drážďanech, se Slovenskou národnou knižnicí, s Národní knihovnou Francie či s Národním muzeem literatury na Taiwanu. Dlouhodobě spolupracuje například s Univerzitami Sorbonne v Paříži, Sapienza v Římě, s univerzitami v Lipsku, Granadě, Udine, i se špičkovými českými univerzitami (Univerzita Karlova, Masarykova univerzita v Brně, Univerzita Palackého v Olomouci, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Vysoké učení technické). MZK je od roku 2014 také pověřena Ministerstvem kultury ČR prezentací a propagací české literatury na zahraničních knižních veletrzích.

Pro frankfurtský veletrh v roce 2026 spolu s programem hostování připravuje MZK a CzechLit v úzké spolupráci s Ministerstvem kultury ČR a pod vedením Dramaturgické rady i další aktivity na podporu překladů české lite-

ratury, a to nejenom do německého jazyka, ale i do angličtiny, francouzštiny a španělštiny.

V přípravné fázi projektu bude finančně posílen grant Ministerstva kultury ČR na překlad české literatury do jiných jazyků (viz kapitola Rozpočet projektu – kapitola číslo 12). V této souvislosti se teritoriální specialisté CzechLit ve spolupráci s literárními agenty zaměří na vyhledávání a kontaktování nakladatelů v prioritních oblastech:

- Německo (5 hlavních prezentačních míst: Frankfurt/Main, Berlin, München, Köln, Hamburg)
- další německy mluvící země (Rakousko, Švýcarsko)
- anglofonní země (USA, Velká Británie)
- hispanofonní země (Španělsko, Portugalsko, Latinská Amerika)
- Francie.

V německy mluvících zemích bude využit potenciál a kontakty z hostování Česka na Lipském knižním veletrhu 2019.

CzechLit chystá organizaci nakladatelských zájezdů z prioritních oblastí v rámci mezinárodních veletrhů a festivalů (2 až 3 v každém teritoriu). Zároveň počítá s účastí zahraničních nakladatelů na mezinárodním knižním veletrhu Svět knihy Praha v letech 2024–2026, přičemž v roce 2024 bude veletrh i jeho doprovodný literární festival zaměřen na německy mluvící země.

V roce 2026 dojde k navýšení prostředků v Programu mobility, který umožňuje výjezdy českých autorek a autorů na literární akce v zahraničí (festivaly, autorská čtení, křty knih, přednášky, debaty a podobně). O podporu výjezdu může žádat organizátor akce nebo autorka či autor. Podpora je určena pro mobilitu tvůrců v oblasti literatury a knižní kultury (autor/ka, ilustrátor/ka), ostatní profesionálové v oboru knižní kultury mohou žádat o podporu z fondu krátkodobé mobility Institutu umění – Divadelního ústavu.

CzechLit se dále zaměří na podporu překladatelů, **včetně těch začínajících**. Vedle již zmíněných prioritních teritorií je cílem posílit přítomnost bohemistů a překladatelů zejména v severských zemích a v Pobaltí, kde má dosud velké rezervy. CzechLit vypíše výzvy pro rezidenty z těchto oblastí, bude v nich organizovat překladové semináře i workshopy a ve spolupráci s kooperačními partnery propagovat českou kulturu.

Ve spolupráci s Frankfurtským knižním veletrhem v ročnících 2024 a 2025 chce CzechLit nabídnout semináře pro překladatele literatury z českého jazyka.

Důležitým nástrojem pro úspěch projektu budou tiskové (press trips) a bloggerské cesty (bloggers trips) do České republiky, organizované s profesionální PR agenturou z Německa. V plánu jsou čtyři cesty pro 20 až 30 účastníků v letech 2025 a 2026.

Ve stejném období 2025 a 2026 se přípravný tým zaměří také na knihkupce. V rámci dvou zájezdů navštíví Česko dvě desítky knihkupců z Německa. Budou se tak moci seznámit s českými reáliemi, setkat se s autory i překladateli a více porozumět kontextu knih nabízených pro překlady do němčiny. Tím by se měli stát jejich „ambasadorů“ v knihkupectvích a dalších místech prodeje knih čtenářům.

Nejviditelnější realizací našeho hostování v říjnu 2026 budou národní stánek i prezentace v prostorách pavilonu frankfurtského výstaviště, vytvořené zástupci kreativních průmyslů a designéry v návaznosti na klíčovou metaforu Česká republika – země na pobřeží. V průběhu pěti dnů do Frankfurtu nad Mohanem přičestuje z Česka přibližně 80 autorek i autorů, kteří vystoupí asi na stovce doprovodných akcí.

V průběhu let 2024–2026 bude projekt systematicky podpořen profesionální mediální komunikací prostřednictvím PR agentury v Německu i marketingovými aktivitami a digitální komunikací na sociálních sítích Facebook, Instagram a YouTube. Projekt bude mít také vlastní webovou stránku.

V první polovině roku 2027 bude probíhat evaluace projektu a zároveň jeho doznívání v podobě literárních akcí zejména v německy mluvících zemích pod názvem „Echo Česka“. Představí se na nich autoři se svými novými překlady. Zapojíme je i do debat o jejich účasti na veletrhu ve Frankfurtu nad Mohanem 2026, o jeho ohlasech a dopadech v kulturní a literární oblasti. S cílem udržitelnosti projektu budou

nadále pokračovat grantové pobídky vůči nakladatelům z celého světa, které ve Frankfurtu nad Mohanem česká literatura a její prezentace zaujme.

Součástí projektu je také propagace současných českých dramatiků a jejich tvorby.

Aktivně v tomto směru působí zejména Institut umění – Divadelní ústav (IDU), který v roce 2023 připravuje vydání antologie současné české dramatiky v anglickém jazyce ve spolupráci se zahraničním nakladatelem z Velké Británie.

Patří sem dále prezentace českých autorů v digitálním prostředí (webový portál www.performczech.cz), která bude zahrnovat videomedailonky autorů, textové informace o nich, jejich tvorbě a uvádění v Česku i zahraničí a dále audioukázky z vybraných her v anglickém jazyce.

V rámci doprovodných kulturních programů čestného hostování České republiky bude příležitost pro networking a rozvoj projektů i v jiných uměleckých žánrech, například v hudbě.

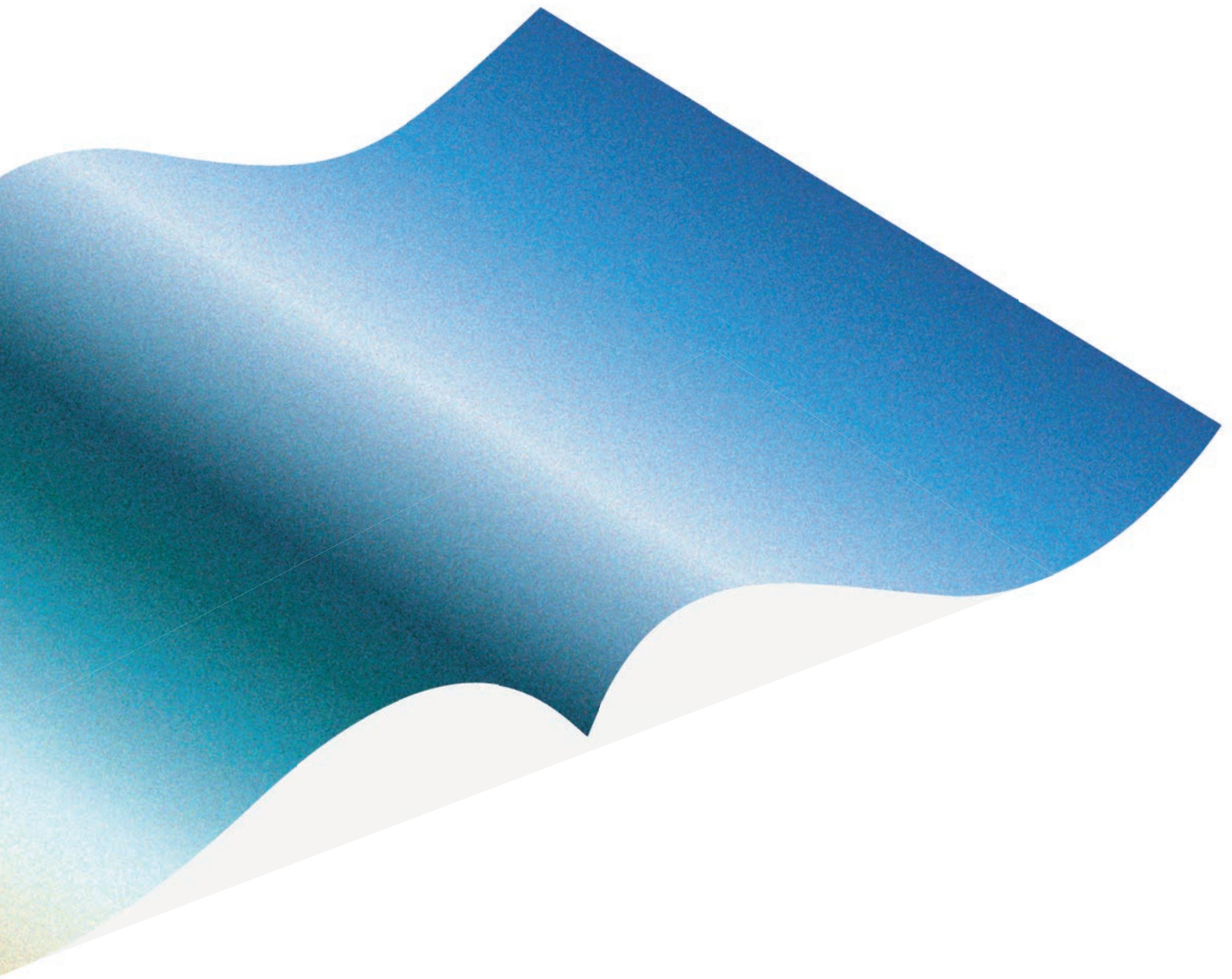
V tomto oboru je nejaktivnější SoundCzech – oficiální hudební kancelář, která má za cíl pomáhat exportu české hudby do zahraničí, a to bez ohledu na hudební žánry. Vznikla v roce 2017 jako součást Institutu umění a je financovaná z rozpočtu Ministerstva kultury ČR.

SoundCzech se věnuje prohloubení kulturní spolupráce v rámci projektu ProVisit – mezinárodní networking hudebních profesionálů.

V roce 2023 organizuje ProVisit v Hamburku a prezentuje českou hudební scénu na hudebních veletrzích a showcase festivalech, jako je Reeperbahn Festival. A právě frankfurtský veletrh v roce 2026 znamená další příležitost pro rozvíjení programu ProVisit i v budoucnosti.

Dramaturgická rada

Pro přípravu čestného hostování České republiky na Frankfurtském knižním veletrhu 2026 jmenoval ministr kultury České republiky Martin Baxa v prosinci 2022 Dramaturgickou radu, která je složená z 22 zástupců knižního a literárního průmyslu, představitelů kulturních institucí, kulturních manažerů a překladatelů.

Představení členů Dramaturgické rady

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.

Moravská zemská knihovna

Bohemista, literární historik, působil v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd České republiky, kde založil oddělení teorie prózy a tradici naratologického bádání, na Univerzitě Palackého v Olomouci vedl katedru bohemistiky. Od roku 2014 je ředitelem MZK. Pedagogicky působí na Univerzitě Karlově. Publikoval monografie věnované naratologii a české literatuře 20. století.

Ing. Martin Krafl

Moravská zemská knihovna / České literární centrum

Kulturní manažer v oblasti propagace kultury, zejména literatury, moderátor, novinář a tis-

kový mluvčí. V současnosti působí v MZK jako programový koordinátor prezentace České republiky na mezinárodních knižních veletrzích a vedoucí CzechLit.

PhDr. Petr Hnízdo

Ministerstvo kultury ČR

Ředitel odboru mezinárodních vztahů Ministerstva kultury ČR, působil jako ředitel kontaktní kanceláře města Vídeň v Praze, vedl zastoupení Středočeského kraje v Bruselu, působil mimo jiné jako ředitel zahraničního odboru Ministerstva dopravy České republiky a PR-manažer na Německé škole v Praze.

Mgr. Radim Kopáč

Ministerstvo kultury ČR

Působí v Oddělení literatury a knihoven Ministerstva kultury ČR. Literární a výtvarný kritik, autor řady knih z periferie české literatury a kultury posledních století.

PhDr. Adriana Krásová

Česká centra

Působila několik let jako ředitelka Českého centra v Madridu, koordinátorka literárního projektu Noc literatury, specialistka Českých center pro oblast literatury, překladatelka. Podílela se na řadě mezinárodních kulturních projektů.

Ing. Jan Herget, Ph.D.

CzechTourism

Ředitel agentury CzechTourism, působil jako ředitel pražské pobočky VisitBritain a jako PR ředitel / tiskový mluvčí pro vládní agenturu CzechTrade. Od roku 2006 působí na katedře cestovního ruchu na Vysoké škole ekonomické, coby hostující profesor přednášel na univerzitě v Severním Coloradu v USA, na univerzitě v Lahti ve Finsku nebo na univerzitě ve Styru v Rakousku.

Ing. Pavla Petrová, Ph.D.

Institut umění – Divadelní ústav

Kulturní manažerka s dlouholetou praxí v kulturních institucích a projektech. Od roku 2008 je ředitelkou IDU a generální ředitelkou největší světové výstavy scénografie Pražské Quadriennale. Působila a působí jako členka expertních orgánů, sítí a platforem v ČR i v zahraničí. Je autorkou národního profilu České republiky v Kompendiích kulturních politik a trendů v Evropě. Kromě působení na Katedře arts managementu Vysoké školy ekonomické v Praze přednáší i na Akademii múzických umění v Praze, především pak na DAMU a FAMU.

Mgr. Dana Blatná

literární agentka

Literární agentka, specializuje se na současnou českou beletrii. Úzce spolupracuje přede-

vším s předním českým nakladatelstvím Host. Mezi zastupovanými jsou autoři bestsellerů i držitelé prestižních literárních cen.

prof. PhDr. Petr A. Bílek, CSc.

odborník zejména na prózu

Český literární teoretik a historik, vedoucí oddělení komparatistiky na Ústavu české literatury a komparatistiky Filozofické fakulty Univerzity Karlovy. Zabývá se interpretací textu, naratologií a metodologií literární a kulturní historie. Je autorem téměř padesáti studií, z nichž některé byly kromě češtiny a slovenštiny publikovány také v angličtině, francouzštině, němčině, italštině, maďarštině, chorvatštině a japonštině.

Mgr. Pavel Kořínek, Ph.D.

odborník zejména na komiks

Literární vědec, historik a teoretik komiksu, pracuje v Ústavu pro českou literaturu Akademie věd České republiky. Spolu s Tomášem Prokúpkem, Martinem Foretem a Michalem Jarešem vydal Dějiny československého komiksu 20. století a příručku V panelech a bublinách. Kapitoly z teorie komiksu. Spolu s Lucíí Kořínkovou připravil monografii a antologii Punťa. Zapomenutý hrdina českého komiksu 1934–1942.

PhDr. Jana Čeňková, Ph.D.

odbornice zejména na literaturu pro děti
a mládež

Působí na katedře žurnalistiky Institutu komunikačních studií a žurnalistiky na Fakultě sociálních věd Univerzity Karlovy. Zabývá se historií, kritikou a editorstvím české literatury, je scenáristkou výstav knižní tvorby. Specializuje se také na historii a kritiku literatury a ilustrace pro děti a mládež. V posledních letech vydala kolektivní monografie *Válečné dětství a mládí (1938–1945)* v literatuře a publicistice a *Jestlípak víte, kdo je lyrik*. O poezii pro děti a mladé (čtenáře). Její studie jsou také publikovány v němčině a japonštině.

Mgr. Olga Stehlíková, Ph.D.

odbornice zejména na poezii

Spisovatelka, časopisecká a nakladatelská redaktorka a literární kritička. Orientuje se především na současnou českou poezii a prózu. Podílela se na přípravě desítek knih různých nakladatelství, je propagátorkou české poezie, např. v rozhlasu a televizi, a autorkou pěti básnických sbírek a pěti knih pro děti a mládež. Je držitelkou ceny Magnesia Litera za poezii a Tvárnice pro kritika roku.

Mgr. Martin Janeček

odborník zejména na non-fiction

Působí v Nakladatelství Karolinum v oddělení zahraniční agendy a jako zástupce ředitele.

Dlouhodobě se věnuje žánru non-fiction, překladům české literatury a zahraniční bohemistice.

Dr. Christina Frankenberg

překladatelka, bohemistka

Bohemistka, překladatelka, zástupkyně ředitele Českého centra Berlín, odpovídá za kulturní program centra, především v oblasti literatury, filmu a bohemistiky. Překládá současnou prózu a texty z oboru literatury, literární věda, umění a historie.

Jean-Gaspard Páleníček

překladatel, kurátor

Česko-francouzský spisovatel, překladatel a kurátor. Vystudoval bohemistiku a literární vědu na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a pařížské Sorbonně. Působil v Českém centru Paříž, mimo jiné jako kurátor či pořadatel výstav, je autorem několika klavírních skladeb. Do francouzštiny přeložil texty Miloše Doležala, Vladimíra Holana, Bohumila Hrabala, J. H. Krchovského, Jaroslava Seiferta, Richarda Weinera a dalších.

Radovan Auer

mezinárodní knižní veletrh Svět knihy Praha

Profesně se celoživotně věnuje kulturnímu managementu. Deset let působil v různých pozicích na filmovém festivalu v Karlových Varech, jako výkonný producent je podepsán

pod filmem Samotáři, pracoval také jako marketingový ředitel projektu Plzeň 2015 – Evropské hlavní město kultury. V současnosti je ředitelem Mezinárodního knižního veletrhu a literárního festivalu Svět knihy Praha. Je členem Rady Českého literárního centra.

Mgr. Michal Zahálka

Obec překladatelů

Teatrolog, dramaturg a překladatel z angličtiny a francouzštiny. Pracuje jako knižní redaktor v Institutu umění – Divadelním ústavu, zároveň jako redaktor a překladatel spolupracuje externě s nakladatelstvím Argo. Je členem dramaturgické rady Mezinárodního festivalu DIVADLO v Plzni a doktorandem Ústavu translologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy.

Mgr. Jan Němec

Asociace spisovatelů

Spisovatel a novinář. V letech 2014 až 2016 byl předsedou Asociace spisovatelů. Od roku 2022 je šéfredaktorem literárního měsíčníku Host. Mezi jeho nejznámější díla patří Dějiny světla, za něž v roce 2014 obdržel Cenu Evropské unie za literaturu, a autofikční Možnosti milostného románu.

Ing. Daniel Podhradský

Svaz českých knihkupců a nakladatelů

Nakladatel a majitel nakladatelství Dauphin.

Redaktor, editor, knižní grafik a designér, nakladatel. Provozuje své nakladatelství od roku 1994, realizoval více jak 500 titulů vesměs náročné beletrie, filosofie, poezie. Zakladatel Nadačního fondu LitArt, profesního spolku Cech nakladatelů, spolku Družstevní práce, člen představenstva SČKN a předseda komisí pro malé nakladatele a krásnou literaturu. Zakladatel a hlavní organizátor knižních festivalů BookFest a jejich derivátů – Parukářka Book, Knižní slunovrat a jiných.

MgA. Klára Fleyberková

publicistka a dramaturgyně

Píše o divadle, výtvarném umění, především však o literatuře, působí jako slovesná dramaturgyně stanice Vltava a redaktorka měsíčníku Host. Absolvovala obor Estetika na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy a Teorie a kritika na DAMU. V Tvůrčí skupině Drama a literatura Českého rozhlasu měla na starosti povídkové rady, věnovala se ale i dalším formátům.

Ak. mal. Renáta Fučíková

ilustrátorka, designérka

Česká výtvarnice a ilustrátorka, vedoucí ateliéru Didaktické ilustrace na Fakultě designu a umění Ladislava Sutnara. Věnuje se především tvorbě autorských knih o historii. Je nositelkou mnoha ocenění včetně několika Zlatých stuh, tří nominací na cenu Magnesia Litera, Grand Prix v Záhřebu 2018 nebo ceny na Bienále ilustrací v Teheránu z roku 1997.

Českou republikou byla v letech 2011–2013
třikrát po sobě nominována na prestižní Astrid
Lindgren Memorial Award.

Ing. Jiří Suchánek

kulturní manažer

Ředitel kreativní zóny DEPO2015 Plzeň. Zku-
šenosti s výstavními pavilony a velkými kultur-
ními projekty získal díky angažmá mimo jiné
v projektu Plzeň 2015 – Evropské hlavní město
kultury, EXPO2010 – Šanghaj, EXPO2017 –
Astana či EXPO2020 – Dubaj.

Budget

Příjmy (v tis. Kč)

Kategorie		Částka
A	Podpora státu – Ministerstvo kultury ČR – projekt čestného hosta	162 477
B	Podpora státu – Ministerstvo kultury ČR – účast ČR na mezinárodních knižních veletrzích v Německu, roky 2024–2026	15 343
C	Podpora státu – Ministerstvo kultury ČR – Echo hostování 2027 – účast ČR na mezinárodních knižních veletrzích v Německu	6 477
D	Podpora státu – Ministerstvo kultury ČR – Echo hostování 2027	13 218
CELKEM – příjmy		197 515

Náklady (v tis. Kč)

Kategorie		Částka
I	Přípravné akce, program 2024–2026	24 016
II	Program během veletrhu	16 944
III	Kulturní doprovodné akce, výstavy	2 900
IV	Podpora překladů české literatury – posílení ročního grantu MK ČR v souvislosti s hostováním	30 000
V	Pavilon hostující země	10 250
VI	Veletržní marketing hostující země	1 000
VII	Tým / management a administrace	40 438
VIII	Repre-fond, recepce	8 900
IX	PR, press trips	31 912
X	Poplatky veletrhu (kancelář, příprava projektu)	9 282
XI	Národní stánek	8 240
XII	Dramaturgická rada (22 členů)	975
XIII	Ostatní	6 181
XIV	Echo hostování 2027 – účast ČR na mezinárodních knižních veletrzích v Německu	6 477
CELKEM – náklady		197 515

Rozpočet zahrnuje v daném období kromě nákladů na projekt hostování také náklady ČR na pravidelné národní prezentace na mezinárodních knižních veletrzích v Lipsku a Frankfurtu nad Mohanem v letech 2024–2027 a předpokládané navýšení podpory překladu české literatury v letech 2024–2027 v celkovém objemu ca 55 milionů korun.

Česká republika

ZEMĚ NA POBŘEŽÍ

Ministerstvo kultury ČR,
ministr kultury Martin Baxa

Moravská zemská knihovna v Brně,
ředitel Tomáš Kubíček

České literární centrum,
vedoucí Martin Krafl

Redaktor

Petr Stančík

Překlad z českého do anglického jazyka

Graeme Dibble

Korektura

Alžběta Belánová

Koncept a obsah

Dramaturgical Board

Koordinace

Martin Krafl

Produkce

Moravian Library Trade Fair Department

PR podpora

Anna Mrázová

Grafický layout

Pavel Tazbirek

Tisk

Tiskárna Knopp s. r. o.,
Nové Město nad Metují

Uzávěrka

5. 4. 2023

2